

VASARNAP

SZABADSÁG MAGAZINE SECTION

VASÁRNAP

A "SZABADSÁG" SZÉPIRODALMI
MELLÉKLETE.

SUNDAY MAGAZINE

of the oldest established and largest Hungarian
Paper in the United States.

Editor COL. ANDREW CSERNA, szerkesztő.

Edited and
Published at

Szerkesztőség
és kiadóhivatal

700-710 HURON ROAD, CLEVELAND, OHIO.

XXXI. VOL. FEBRUÁR 2, 1923. NO. 5.

Fájdalmas

dolog, hogy a szomorúságot olyan kevés ember érti meg, holott minden ember esik át olyan élményeken, amikor a szomorúság hódítja meg, kapcsolja körül a lelkét. Fájdalmas azért, mert ha az embereknek több érzékük, több megértésük lenne a szomorúság iránt, ez magába véve csökkentené az egyetemes szomorúságot. Szegény emberek fájdalma mennyire rideg viszhangot kelt azokban, akiknek esetleg maguknak, éppen akkor, nincsenek okuk szomorkodni. A művészek, költők, írók elszigeteltsége mennyire viszhang nélküli, holott ha ezek az alkotók csak valami formáju viszhangot kapnának, egészen bizonyos, hogy ennek általában az emberiség látná a hasznát.

FELTÉTLENÜL kulturális fejlődésnek a jele az, hogy ha a szomorúságot, mint az élet egyik aktuális tényezőjét, figyelembe vesszük. A kultúra nélküli ember rendesen nyers és faragatlan és nem tudja, vagy nem akarja megérteni azokat a lelki finomságokat, amelyek sok ember belső életét irányítják. A legszegényebb emberben is arisztokratikus fájdalmak és szomorúságok élhetnek, mert ebben az esetben az arisztokratikus jelző az előkelőséggel, a fájdalom és szomorúság nemességével azonos.

OLYAN korban élünk, amikor értékek megváltoznak, új zománcot, új tartalmat nyernek. Ebben a vajdó korban a harc sokszor olyan eszközökre kényszeríti az embereket, amelyekkel a szokottnál is erősebb sebeket okoznak. Az is kétségtelen, hogy nemcsak azok okoznak sebet, akik ütnek, hanem akik ütnek, azok vajmi sokszor maguk is sebet kapnak. Már most ezt figyelembe véve, micsoda következtésre juthatunk? Mindenesetre arra, hogy átlag minden ember előbb-utóbb olyan helyzetbe kerül, amikor a bánat és a szomorúság erejét saját magán érzi.

EZ így van s ezt azok sem tagadhatják le, akik a szomorúságon és bánaton, mint valami rossz viccen, nevetni hajlandók. Nem lehet nevetni azon, ami a lélek legmélyebb rejtekéből fakad, mert akinek ennyire terjed a cinizmusa, az ne keresse az összeköttetést az emberséges emberekkel. Oh, hiszen erre van szükségünk, emberséges emberekre, ez a kívánatos, hogy ezeknek a száma szaporodjék, az a szükséges, hogy a szomorúság is arra a piederstálra kerüljön, amelyet megérdemel.

A NAGY lelkek, mert maguk is át estek a bánat és szomorúság kínjain, mindig igaz, becsületos megértéssel viseltették a szomorúság iránt. Őket nem kellett arra figyelmeztetni, hogy vigyázzanak a lelkükre s számoljanak embertársaik esetleges érzékenységével, mert ők annak a tudatában élnek, hogy a szomorúság nemcsak az ő kü-

lönleges privilégiumuk, hanem másoké is. Mennél inkább megértjük a más szomorúságát, mennél inkább megértjük a más bánatát, annál inkább számolhatunk azzal, hogy minket is megértenek s annál inkább teszünk tanubizonyosságot saját lelkünk nemességéről, finomságáról, mélységéről.

A bünözésnek

két tényezőjét kell megkülönböztetnünk. Az egyik tényező maga az ember, a másik pedig az impulzusoknak és társadalmi tényezőknek az az összessége, amelyek behatása alatt az ember cselekszik. Azt kell megvizsgálni, milyen tényezők működnek közre, amikor a törvényellenes cselekedet létrejön. Hogy az egyes emberben hogyan működik a bünözést előidéző okok sorozata, azt kideríteni a lélektan feladata. A statisztika, a maga száraz számadataival, alkalmatlan a jellemről folyó büncelekmények felderítésére. A statisztika eredményeit mindenesetre óvatossággal kell számításba vennünk, mert könnyen úgy járhatunk, hogy összeeszeréljük az okot az okozattal, illetőleg a közvetlen okot a közvetett okkal.

KÉTSÉGTENEN, hogy a legfontosabb két tényező a gazdasági, illetőleg a szexuális. A gazdasági tényező egyike a legerősebb ható okoknak a kriminalitás tekintetében és ez különösen gazdasági válságok alkalmával nyilvánul meg szembeszökően, amikor sok ember a büncelekményt létfenntartási módnak tekinti. A kriminalitás egyik leggyakoribb oka az egyén gazdasági egyensúlyának megbillenése, legyen ez a megbillenés akár pozitív, akár negatív természetű. Hogy nemcsak a vagyonban beálló kedvezőtlen változás lehet oka a bünözésnek, azt az is igazolja, hogy például a magyar adatok szerint azokban az években, amikor általában jó termés volt, az élet elleni büncelekmények száma növekedést mutatott.

DE befolyással van a kriminalitásra a lakóhely, illetve a foglalkozás is. Az előbbire jellemző adat, hogy Franciaországban az összes elkövetett büncelekményeknek egyharmada Párisra esik, holott lakossága csak egytizen-

kettede egész Franciaország lakosságának. Általában azt mutatja a statisztika, hogy a nagyvárosokban nagyobb a kriminalitás, ami a több alkalomnak és a több oknak tudható be. Ebből azt a következtetést is lehet levonni, hogy a kriminalitás emelkedése összefüggésben áll a nagyvárosok rohamos fejlődésével. Ami a foglalkozást illeti, ez részben már egyéni tényező, de esetleg döntő jelentőségű lehet. Elég itt rámutatni arra, hogy az ipari fejlődés nagy tömegeket koncentrált egy helyen, ami mindig sok alkalmat és sok okot szolgáltat a bünözésre. A foglalkozás azonban nem tekinthető tisztán vagyoni tényezőnek. Az ugynevezett szabad foglalkozásoknál a kriminalitás a fele annak a számnak, amely a foglalkozás arányszámának megfelelően, amit a szabad foglalkozásoknál tapasztalható gondosabb nevelésnek, illetőleg iskolázottságnak kell betudni. Ahol azonban az oktatás nem ingyenes, ott a tudás is gazdasági kérdés. Az iskolázottságnak feltétlenül csökkentő hatása van a bünözésre, mert az iskolázott egyén kevésbé áll az érzések és ösztönök behatása alatt. Az a reakciós beállítás tehát, hogy az iskolázottság megzavarja a nép egyszerű, naiv erkölcsét, nem állhat meg.

NAGY szerepe van továbbá a kriminalitásban a babonának és tévhitnek is. Sokszor előfordult, hogy a nép a vámpírhit hatása alatt hullákat csontkított meg. Az ördögűzés, kuruzslás számos büncelekményt hozott létre, ugyisintén a jósnők által elkövetett csalások, valamint a rejtett kincsekbe vetett hit is. Mandazonáltal a statisztikából megállapítható, hogy ezek a jelenségek kulturáltabb országokban csak sporadikusan fordulnak elő.

MÁSIK nagy csoportja a bünözés rugóinak a családi állapottal, nemkülönbséggel és a faji összefüggő tényezők. Statisztikai adatokkal bizonyítható, hogy a házasság nem mindig hat kedvezően a kriminalitás szempontjából. A nemi különbség, mint bünözési tényező szoros összefüggésben van a nő társadalmi és gazdasági helyzetével. Ahol a nők intenzívebben működnek kereseti pályákon, ott bünözésükben is plusz mutatkozik.

A FAJ kérdéséről nagyon nehéz beszélni, mert tiszta race nincs. Finot szerint allemannok csak Franciaországban és frankok csak Németországban találhatók. A nemzetek kriminalitásában a társadalmi és életfeltételek különbözősége tükröződik vissza.

A KULTURA annyiban van befolyással a bünözésre, hogy a kultúra kritikus szakáiban mindig kimutatható a büncelekmények számának emelkedése. Így volt ez a pun háborúk után, a renaissance alatt és a XIX. század derekán, amikor a kultúra új gazdasági és szellemi fejlődésen ment keresztül. Mikor azután az újonnan felépített kultúra homogéné válik, akkor a bünések száma is csökken. Ma is a kultúrának ilyen kritikus szakában élünk, azonban még nincs elég tudományos anyag együtt a feldolgozásra.

EGYELŐRE tehát nem tudjuk megállapítani, hogy születik a bün. Csak a tényezőket tudjuk kimutatni. Ez idő szerint praktikusabb az a kérdés, hogyan hal meg a bün? E tekintetben reménykednünk lehet a társadalmi tényezők csökkentő hatásában. Mindenesetre nem szabad szem elől tévesztetni azt a fontos elvet, hogy egy gramm szociálpolitika többet ér, mint méter-mázsa büntetés.

Piros, fehér, zöld...

Merre járok, erdőn, mezőn sok tarka virág
S mégis, hová csak a szem lát, oly bus a világ.

Kis pipacs áll buza szélén, feje lekonyul,
Fárva rózsa karcsu testét, szirma egyre hull.

Megkérdelem, hogy hamvas szirmán mért
hogy könny ragyog,
Rámér hosszan s így felel: "magyar virág vagyok!"

Tovább megyek, zöld erdőben magas
bükfa áll,
Fejem fölött sárga levél hullik s egyre száll!

Megkérdelem, hogy mért hervad már,
lombja így zokog:
"Nem zöldek ellenségnek, magyar bük vagyok!"

Száraz ágon busan gunnyaszt kicsiny
csalogány,
Szeme könnyes, hangja remeg, szive nagyon fáj.

Üzenetét hogyan, völgyön rugja el a szél,
Mert hűségese kis szivéből magyar nóta kél.

Nem bánom, ha már takarna engemet a föld,
Ha tudnám, hogy minden virág piros,
fehér, zöld!

HOÓR TEMPIS ERZSÉBET.

Elfele koke

Mlle Cecile Sorel
tartanak, attól fé
szetet s azt igye
— A koketteria
előtt, mert sokka
— Miért vesztik
hogy leányori
koketter

Koketteria?
Kacérkodás?
Művészetek, ezek
erek?
Ha szükségtelen
zonyára nem fog tör
A modern nő a
kibányászni az élet
Taylor munkarendsz
tesz felesleges dolgok
A koketteria mű
a nő magához vonz
amerikai nőnek van
sleges dolog-e így a
"A kokett nő az
sa meg azt a szívet.
Ezek Mademoiselle
Franeise nagy mé
hordja a férfiak szí
gyöngyszemeket.
"A koketteria
sabb, mint a házassá
selle Sorel. — "Sokk
nek megtartani a fér
a leányok megnyer
Ez a szép franec
francia nő között tal
meglátogatta az Egy
hogy a napi sajtó cik
a kacérkodásról és k
és mást az amerikai
közben arról panaszk
nem tudják megtarta
Nos, ha a kokette
amerikai nők megtar
nek előtt felvetődik
szükséges-e az, hogy
sa férjért. A mozi m
női és nem művésznő
gyobb könnyedséggel
ujra és újra.
De a kérdés ezut

Elfelejtették-e az amerikai nők a kokett művészetét?

Mlle Cecile Sorel, akit Franciaország egyik legnagyobb színésznőjének tartanak, attól fél, hogy az amerikai asszonyok elfelejtették ezt a művészetet s azt igyekeznek kifejtetni, hogy ez miért jelent szerencsétlenséget. — A koketteria sokkal fontosabb a házasság után, mint a házasság előtt, mert sokkal nehezebb a nőnek megtartani a férfit, mint megnyerni. — Miért vesztik el az amerikai asszonyok férjeiket? — Mit kell tenniük, hogy leánykori vonzó erejük megmaradjon a maga teljességében? — A koketteria művészetének átalakulása és új módszerei.

Koketteria?
Kacérkodás?
Művészetek ezek? — Szükséges teljesítmények ezek?

Ha szükségtelen dolgok, úgy a modern nő bizonyára nem fog törődni velük.

A modern nő, aki a lehető legtöbbet akarja kibányászni az élet kínese tárnáiból, aki szinte a Taylor munkarendszer elve szerint él, aki nem tesz felesleges dolgokat.

A koketteria művésze azért alakult ki, hogy a nő magához vonzhassa a férfit. Vajjon modern amerikai nőnek van más vonzási módszere? Szükséges dolog-e így a koketteria?

"A kokett nő az, aki tudja, hogy hogyan tartsa meg azt a szívet, amelyet megnyert."

Ezek Mademoiselle Cecile Sorelnek, a Comedie Francaise nagy művésznőjének szavai, aki úgy hordja a férfiak szívet, mint a cernára felfűzött gyöngyszemeket.

"A koketteria házasság után sokkal fontosabb, mint a házasság előtt," — mondja Mademoiselle Sorel. — "Sokkal nehezebb munka a feleségnek megtartani a férjét, mint amilyen nehéz volt a leánynak megnyerni vőlegényét."

Ez a szép francia nő, a számtalan gyönyörű francia nő között talán a leggyönyörűbb, legutóbb meglátogatta az Egyesült Államokat. Missiója, a hogy a napi sajtó cikkeiből kitűnik, az volna, hogy a kacérkodásról és koketteriáról elmondjon egyet és mást az amerikai nőknek. A nagy színésznő közben arról panaszkodik, hogy az amerikai nők nem tudják megtartani a férfiakat.

Nos, ha a koketteria szükséges ahhoz, hogy az amerikai nők megtartsák férjeiket, akkor mindennek előtt felvetődik az a kérdés, hogy egyáltalán szükséges-e az, hogy az amerikai asszony megtartsa férjét. A mozi művésznői, de az élet művésznői és nem művésznői is, nyilvánvalóan, a legnagyobb könnyedséggel válnak el s házasodnak meg újra és újra.

De a kérdés ezután mégis csak az, hogy az a

nő, aki ragaszkodik férjéhez, hogy tartsa meg azt a vonzó erőt, amelyet lány korában gyakorolt felette?

"Az amerikai nő átlag," — folytatja a művésznő — "elvesztette érzékét a koketteria iránt s ez az én felfogásom szerint rendkívül sajnálatos körülmény. Ennek az oka pedig főként az, hogy az amerikai nő közömbössé vált a férfiakkal szemben. Az amerikai asszony nem akarja többé inspirálni a férfit, nem akarja kihozni belőle rejtett nagyságait."

"Az amerikai nő e helyett politika, társadalmi munkák iránt érdeklődik s egyéni vágyainak kielégítésével van elfoglala."

De — mi azt hisszük — Mademoiselle téved, az amerikai nők nem váltak közömbössé a férfiakkal szemben. Minden kis flapper az avenuekon ennek az állításnak tagadását suttogja, vagy talán még is suttogja, hanem egészen hangosan ki is mondja. Egyes nők, bizonyára, új tevékenység-

A GYEREKSZAJ

Szép fiatal asszony száll fel a vilamos kocsjára és maga mellé ülteti hat éves fiacskáját, aki tetőtől talpig fehér kötött pamutba van öltöztetve és úgy néz ki, mint valami északsarki utazó. A hidegben kipirult az arca, — ez a piros arcoccska és nevető gyerek-szeme szinesedik a fehér pamutsapka alatt. A szája persze egy pillanatra se áll be, — mindent megkérdez és minden érdekl.

Mikor a kalauz odalép hozzájuk, akkor is a gyerek szólal meg:

— Kalauz bácsi, nekem tessék adni egy gyerek jegyet, anyukának pedig egy anyajegyet.

get fedeztek fel a maguk számára. S egyes férfiaknak ez valóban tetszik is.

Igen, az amerikai asszony érdeklődik a férfiak iránt. Csak más módon mutatja meg érdeklődését.

Abban viszont a művésznőnek van igaza, hogy az amerikai asszonyok mégis elvesztik férjeiket. S ha nem is vesztik el őket, úgy férjeik halálra unják magukat. Az amerikai menyasszony pompázatos ruhában végigvonul a templomon Mendelsohn nászindulójának hangjainál és Lohengrin nászindulójának hangjainál kivonul belőle a házasság életbe.

Ez még szépség, ez még muzsika és bizonyos emelkedettség az életben. De ez, sajnos nem sokáig tart. Az emelkedettség után, csaknem kivétel nélkül, a visszaesés következik.

Tény, hogy az amerikai asszony a házasság után rendszerint ellankad. Elnyerték a díjat s ekkor visszavonulnak s babérjaikon pihennek, míg a fiatalabb nemzedék lázas igyekvéssel törekszik felülmúlni s ha lehet legyőzni az előtte járó.

S az amerikai férj lassan szintén közömbössé válik. Azután egy nap magához tér s a fejéhez kap: "Istenem, mennyire fáradt és közömbös vagyok. S öreg vagyok, rettenetesen öreg!"

Nem kétséges, hogy egy bobolt haju flapper, vagy valamilyen komoly tekintetű, fekete szemű leány kelti fel benne ezt a gondolatot, vagy valamelyik kacér kis színésznő, aki a színpad háttéréből kacérkodik vele.

Igy van, mert a felesége többé nem akart kacérkodik vele. Mert az élet üres, vásári zürzavarrá, vagy gázis mentes Szaharává változott, s amikor a férj felfedezte, hogy mennyire fáradt és közömbös és mennyire öreg, akkor már él is vesztett az asszony számára. Lehet, hogy e felfedezés után válás nem következik. De a férfi azért mégis elvesztett asszonya számára.

Egy asszonynak sem szabadna megengednie, hogy férje időnek előtt megöregedjék. Ahhoz, hogy az asszony megtarthassa a férjét, ahhoz bizonyára hozzá tartozik az is, hogy segítse megtartani fiatalágát, hogy szellemileg és testileg stimulálja.

De tényleg fiórt szükséges ehhez?

A mai amerikai nők annyi élvezetet találnak az ösztinteségben, amelyet különböző cifraságok elvesztésének árán szereztek meg. S az amerikai asszonyok annyira büszkék erre a teljesítményre.

(Folyt. a 8-ik oldalon.)

A TEMESI FUTÁR

Irta: Zilahy Lajos

A BELÁTHATLAN Orgo-
szal, dióbarna szemmel, olyan
hajnal órában még fent volt az
égbolton a félhold éles sarlója.

A levágott nád néhol geszten-
cékbe volt már kötve máshol szét-
szórtan feküdt a földön, arról
árulkodva, hogy itt hitetlen és
ijedten abbahagyták a munkát.
Egy nádhordó szekér eltört agy-
gyal, rudjával az ég felé meredt,
mint a mozdulni nem tudó rémű-
let.

Élő ember sehol nem volt lát-
ható. A lakosság ijedten menek-
ült el a török seregek előtt. Fej-
szés oláhok jöttek le a petroszé-
nyi hegyekből és kirabolták az el-
hagyott falvakat.

A császár a zimonyi tábor fe-
lével a Bánság védelmére sietett.
De már csak a tizenkettedik órá-
ban. Lacy fővezér, amíg Zimony
alatt táboroztak, úgy számított,
hogy majd a török támadás és el-
vezérik azokon a rettenetes sínek-
kon, kétóles, gerébeken, amiket
ötezer paraszt kubikolt.

A nagyvezérnek azonban több
esze volt. Más irányba fordult.
Orsovánál kelt át a Dúnán. Orso-
va felett Papilla tábornok csapa-
tát szétszórta, mire Wartensle-
ben Mehádiánál, Bréchainville pe-
dig az Almás-folyónál ijedten
visszahúzódtak.

A temesi síkon most a császár
serege indult a török ellen.
Négy oszlopban vonult fel a
lovasság. Egy-egy oszlop talán
háromszáz öt távolságra volt egy-
mástól. Ez a négy lovasoszlop al-
kotta elővédjét a császári sereg-
nek.

Reggeli hét óra volt.
A szél a sik pusztán kísérteties
fűtyszóval emelgette a dérfüve-
ket fátylaft, melyek rohanva me-
nekültek előre és végül eltűntek
a levegőben.

Balfelől a második oszlopban
voltak a Gréfenek. Adorjás az
oszlop végén lovagolt szepapám-
nak: — E nem a mi puskánk volt.
Ismerem a szavartul.

Most lovasok vágattak ki az
erdőből. Löhalálában jöttek és
már csak hárman voltak. Kettőt
közülük lelőttek a török előőrsek.
A három huszár nagy kanyarodó-
val balfelé vágattak és a Thir-
balimok parancsnokának adta le a
jelentést.

Aztán ordonánszok vágattak
egyik oszloptól a másikig és a
következő pillanatban a két szélső
oszlop előtt visszahangszerűen
hangzott a vezényszó:
— Hátulsó rend tört rendekkel
készülj a tüzádázhoz!
A két középső oszlop ezt a ve-
zényszót kapta:
— Kard ki, kard!

Es megzendült a kardok erdeje,
amint a görbe pengék a vállakhoz
repültek. A lovag meghallották,
megérezték a vezényszót, minden
ló táncolni kezdett, bármilyen ke-
mény ököllel fogta lovasa a kan-
tárt. Csörögtek a lószerszámok, a
zablák s a kaponcák, a lovak po-
sfáján az isilgok, a nyeregben a
lódíngok és kardhüvelyek, ahogy a
csizmaszárhoz verődtek és a
sarkantyukkal összekocantak.
Bent a dolmányokban épp úgy
dobogtak a szívek mint lent a
földön a lópaták. Egyszerre vad
indulat kezdte rázni az egész
sereget és ennek a hirtelen tá-
madt indulatnak, amelyben düh
és reméllet feszült, állati nyögé-
sei és horkanásai voltak a törp-
zékölő lovak nyertésel.

Ezekben a percekben gondol-
kozásra már nem jutott idő,
Ugy látszott, mintha ott mes-
szre az akácsfaerdő megmozdult és
elindult volna! Egy másik erdő
volt ez, amely az akácsfaerdő há-
ta mögül kerekedett.
A török lovaság!
Szepapám ijedten nézett hátra,
mert mögötte mintha megmoz-
dult volna a föld.

Az ordások iszonyu ordítását
törtek előre. Szörnnyű barna go-
molyagban rohantak. Némelyek
fejük fölé emelték fejszéjüket,
mások vadállati vicssorral foguk
közé kapták a kardot és mindkét
kezükkel a kantárhoz fektették,
hogy előrébb jussanak. A vágató
ordások közt szepapám egy pill-
natra meglátta Mihályt, amint
egészen a ló nyakára fektült és
kardját szinte a földön húzta.

Az ordások pillanatok alatt be-
érték a török lovaságot. A moz-
dulatlannak látszó erdő megin-
gott. Lovak ágastódtak a magas-
ságra és hempergett el a föld-
dön felfelé kalimpáló lábakkal.
Zászlós kopják hanyatlottak le
jobbról is, balról is, de mindez
szinte csak szempillantásig tar-
tott, mert a török lovasok gyű-
rűje gyorsan átfonta és eltakarta
az ordásokat. A kopják lengő
rajza azonban világosan mutatta,
hogy a gyűrűn belül iszonyatos
küzdelem folyik.

Ugyanakkor valahol az erdő
mögött négy vastag csattanás
hallatszott. A törökök elsütötték
a kurtány ágyukat. Gyors egy-
müstantában különböző pontokon
négy narancssárga láng lobbant
fel a mezőn, amit sűrű vatta-
szerű fehér füstgomoly követett.

A fegyverropogás egyenletesen
sűrű volt. Már alig lehetett hallá-
ni a kommandókat. A lovak el-
nyultak a vágatásban. Szép-
apám pillanatok alatt elveszítette
maga mellől mindkét szomszéd-
ját. Most két idegen huszár vág-
totott vele egyvonalban, de ezek
már nem is Gréfenek, hanem
Thirmainok voltak. Az oszlopok
összekeveredtek.

Ebben az örült vágatásban
egy pillanatra Adorjás mellé
sodródott, kiáltani is akart neki,
hogy a verekezésben maradjon
együtt, de úgyis hiába kiáltott volna,
mert ekkor már fülcsikító volt a lármá-
gy. Egyre-másra puffogtak a rezes
pisztolyok, valaki egészen a feje
mellől sütötte el a pisztolyt,
amitől a balfelől percekre meg-
süketült.

Nem is tudta, hogy merre vág-
tatnak, de minden pillanatban
várta, hogy úgy ütdnek a török
seregbe, mint a kőfalba. Olyan
sűrűn és szorosan egymás mellett
vágattak, hogy szinte lesodorták
egymást a nyeregből.
A következő pillanatban iszo-
nyatos erővel és sulyal ugrott a
nyakába valami felülről. Megin-
gott a nyeregben és elfuladt a
szíve. Kísérte megzúdítva el sem
tudta képzelni, hogy mi történ-
hetett, mikor oldalt pillantva egy
sáros és szakállas lópatát látott
a vállán keresztülyulni, amely
azonnal le is csúszott róla. Ek-
kor már tudta, hogy egy ágas-

lódó ló esett letűrel a nya-
kára.

Egy hirtelen meglátta a nyere-
gbe, úgy, hogy a nyereg nagyot
nyekkent. A lószarja a combját
sűrű. Felémelte a kardját és
teljes erővel ráütött egy turbán-
ra, egészen más irányban, mint a
merről a lándzsaszuras jött.
Mindézt az egyenletes és líhegő
vágatában.

A turbán, mikor megkapta az
ütést, hátrafordult. Hosszu, fako-
are fordult feléje, félkörben ka-
nyuló hajszálai, a rémulettől tag-
ranyított szemgolyók ijeszítő feher-
ségével és e tekintetben valami
iszonyatos szemrekenyással. A
fako are viaszszárga fogor-
matatva felordított. Es ugyanak-
kor baloldalt hanyatlott a nyere-
geből oly mélyen, hogy feje az
egymás mellett vágató lovak
mellső lába közé került. Szep-
apám odapillantott és az előrebu-
kó alak tarkójára meglátta a te-
nyérnyi, frissen szétnyílt sebet.

A kard lapjával fejbevégtá a
lovat, szinte ösztönös mozdulat-
tal, hogy elűzze maga mellől ezt
a látomást. A török ló az ütés
után elkapta a fejét, oldalt tört
és elmaradt.

Ök csak vágattak tovább.
Szinte már érthetetlenül sok idő
telt el. A pisztolylövések mintha
messzebből hallatszottak volna.
Csak percek múlva ért annyira
magához, hogy ebben az esze-
vesztett iramodásban, körülnézzen
és ekkor látta, hogy alig nyolcan
vannak körülötte. Es ekkor már
azt is tudta, hogy ez a vágatás
nem rohamozás többé, hanem me-
nekülés. Az élet és a szabadulás
nagy dobbanását érezte a mellé-
ben olyan erővel, hogy szeretett
volna felordítani. Nem törődött
azzal, hogy a balkarjában egyre
jobbán sajtó fájdalom érzett,
sarkantyuit mélyen nyomta a
Gyurka horpaszába, előrehajolt
és vágatott vad hajrával, hogy el
ne maradjon a többiekkel.
Csak minél messzebbre, csak min-
él előbbre.

Mikor meglátták a vágat-
tást, már messzire jutottak. Azon
vetők egyre magukat, hogy egy-
dül vannak az alkonyodó pusztá-
ban.

Lincoln, who
this "wool" he
called it, and
to blows with
off the encou-
rable. At the
temper was
and the wife
found that he
self; and his
swarmed to
kicking, in
Lincoln beca-
entire streng-
like a child,
the life out
general fight
compelled to
their admirat-

Instead of
hood feud,
warm friend
through life
and years of
rough treat-
Jack Armist-
for murder
cleverest fell
thereafter he
learning as
complishment

Lincoln
well as his
Mentor Grant
to study Eng-
ham heartily
thing he had
that if he had
the schoolma-
such book in-
He thought
six miles aw-
Lincoln set
home in the
no difficulty
that he was
so little my-

Lincoln, who
this "wool" he
called it, and
to blows with
off the encou-
rable. At the
temper was
and the wife
found that he
self; and his
swarmed to
kicking, in
Lincoln beca-
entire streng-
like a child,
the life out
general fight
compelled to
their admirat-

Instead of
hood feud,
warm friend
through life
and years of
rough treat-
Jack Armist-
for murder
cleverest fell
thereafter he
learning as
complishment

Lincoln
well as his
Mentor Grant
to study Eng-
ham heartily
thing he had
that if he had
the schoolma-
such book in-
He thought
six miles aw-
Lincoln set
home in the
no difficulty
that he was
so little my-

Lincoln, who
this "wool" he
called it, and
to blows with
off the encou-
rable. At the
temper was
and the wife
found that he
self; and his
swarmed to
kicking, in
Lincoln beca-
entire streng-
like a child,
the life out
general fight
compelled to
their admirat-

Instead of
hood feud,
warm friend
through life
and years of
rough treat-
Jack Armist-
for murder
cleverest fell
thereafter he
learning as
complishment

Lincoln
well as his
Mentor Grant
to study Eng-
ham heartily
thing he had
that if he had
the schoolma-
such book in-
He thought
six miles aw-
Lincoln set
home in the
no difficulty
that he was
so little my-

(Folyt. a 8-ik oldalon.)

A

OFFUT
which
keeping beca-
Offut soon
Cameron mil-
Lincoln's oth-
sides, his old
We are told
surprising w-
greater part
that his still
like this, with
calico and w-
Young
many ways
as well fo-
for prosaic
deed, they
sonal defend-
had its chan-
of considera-
in whose sup-
a becoming
not far from
ment called
lived a set-
young back-
liking for
rough pract-
strong was th-
until Lincoln
champion was
Grove and
friends had
sonal grudg-
hearing the
about the ne-
Offut's extra-
clerk, who
statement, kn-
else in the U-
beat the wh-
jumping of
decided that
to assert the
bring about
between Ar-

NIMRÓD

PALI ÉS SÁRI

Irta: Orosz Sándor

Nyilik a pitvarajtó. Erős férfi-
hang belekiált a hajnali csönd-
be:

— Pali, Sári!
A felszer alatt: az ebőlakból
kiperdül két borzasszerű, görbe-
lábu tacsok; nyiffantva, csahol-
va, végigrohannak az udvaron.

A pitvarban majd fölfordítják
a zöldkabátos férfit, tomboló
örömmel körülötte perdülnek, a
mellére pattannak, mintha verse-
nyeznének, hogy melyikük csó-
kolja meg előbb a deresedő szak-
láját. Es mert többszöri kísérlet
dacára sem sikerül vállalkozásuk,
legalább a ráncos kezén végig-
huzzák sima nyelvüket.

Az a kéz pedig szeretettel meg-
círógatja az eleven örögöket és
a mély hang meghitten szól hoz-
zájuk:

— Kutyskám, fölkeltek
már?

Az örög ur megnyomja a kilin-
csét, a görbelábuak a szobába ro-
hannak:

Valaki az utjukba került:

— Hajrá!

A megrémült cirnos az ágy alá
menekül, a bestellek nagy hü-
bóval utána. A vad hajza a szo-
bában kering, a macska asztalon,
székeken keresztül az ágyra pat-
tan, teste kétrét görbül és dia-
dalmasan a tanácsa-nul meg-
torpant borzasok felé köpköd.

— Hohó, — gondolta Sári —
innen is lekerülsz!

Az ágyra perdül, a dűnya
csücskét megkapja. Pali segítségé-
re siet és a takaró csuszva a föld
felé siklik. A cirnos vesztét érzi,
kétségbeesetten prüszköl, az ágy-

bán azonban megszólal egy álmos
női hang:

— Ne te ne! Még engemet is
kirántanak a vad sárkányok!

Az örög ur a szemével hamis-
kásan hunyorgat, elfordul, hogy
feltörő nevetését szakalába fojt-
sa, a fegyverfogashoz lép és a
füzérláncot leveszi.

A csörrenésre a görbelábuak
abbahagyják az ostromot, a fogas-
hoz rohannak, valami más van
ma készülöben!

A férfi leemeli a hátizsákot, a
szekre teszi, a táskából töltények-
ket vesz ki, a vadászszék is a
hátizsákhoz társul.

Pali sokatmondóan Sárira ka-
csint:

— A miénk ma a határ!

Es mig az örög ur az éleškam-
rában tess-vesz, a két görbelábu
a szék mellé csücsül, nincs a föld-
kerekségnak az a cirmosa, aki in-
nen most elcsalja őket.

Mikor a férfi utrakészen vissza-
tér és a füzérláncot kezébe ve-
szti, a nyitott szíjba mind a kettő
egyszerre teszi bele a fejét, holott
csak egynek van ott helye. A fo-
gasról aztán lekanyarítja fegyve-
rét, sapkáját fölére húzza és az
ajtó felé indul.

Sári a küszöbről a doromboló
cirmosra még sokatmondóan viz-
szapilant:

— Estére folytatjuk!

Mikor az első habfehér hópoly-
hek az álmos, nehéz felhőkárpi-
ból vándoruttra keltek és az éj-
szaka titokzatos sötétsége alatt
szakadatlanul a földre szállnak,

reggeli szüzféher, puha takaró
fedi a természet gyűrött arcát.

Az avatlan szem elnézi a vé-
gyenesedik és a barázda hosszá-
ban tovább fut.

A szántás végén egyre fogy a
csapások közötti távolság, az urfi
itt nagyon aprózta lépteit és bo-
zontos farkával végigseperge a
havat.

A nyom két kiálló göröngy
mellét megszűnik; e helyt ugrás-
ra készen összekuporodott.

Nini: két ölnyire amott előtte
egy tányérnagságu, fekete folt!

Egy foglyesalád didergő fiait
itt dugták össze fejüket, hogy az
uj jövevény, a tél hidege ellen
melegítsék megémbereedett tagjai-
kat.

A folt előtt egy méternyire is-
mét ott a megnégyszerezett nyom.

Az ugrás rövid volt és a hara-
mia az elrebbenő pecsenyék után
legfeljebb a szája szélét nyal-
hatta!

A kudarc után talán megelé-
gelte a szántáson való banduko-
lást, az egyenes nyom oldalt tér
az erdő felé.

Ott, a száraz árok szegélyén,
egy újabb jelkép!

Egymás mellett két nagyobb,
mögötte egyenes vonalban két ki-
sebb csapás szabályos térközök-
ben a csipkerózsabokorhoz vezet.

A leháncsolt kéreg elárulja,
hogy egy tapsifüles inségfalattal
kiegészítette korgó gyomrát.

A nyom innen megnyulik, az
egyenes vonal is szabáyszerűen
megnégyesedik; a törös ur
rajtaült a hirtelenre, a vad
hajzában megkettőzött nyom ka-

talmas szökkenéssel repattant a
kiváncsi kis cincogóra.

A megszakadt fonál ismét ki-
egyeneseedik és a barázda hosszá-
ban tovább fut.

A szántás végén egyre fogy a
csapások közötti távolság, az urfi
itt nagyon aprózta lépteit és bo-
zontos farkával végigseperge a
havat.

A nyom két kiálló göröngy
mellét megszűnik; e helyt ugrás-
ra készen összekuporodott.

Nini: két ölnyire amott előtte
egy tányérnagságu, fekete folt!

Egy foglyesalád didergő fiait
itt dugták össze fejüket, hogy az
uj jövevény, a tél hidege ellen
melegítsék megémbereedett tagjai-
kat.

A folt előtt egy méternyire is-
mét ott a megnégyszerezett nyom.

Az ugrás rövid volt és a hara-
mia az elrebbenő pecsenyék után
legfeljebb a szája szélét nyal-
hatta!

A kudarc után talán megelé-
gelte a szántáson való banduko-
lást, az egyenes nyom oldalt tér
az erdő felé.

Ott, a száraz árok szegélyén,
egy újabb jelkép!

Egymás mellett két nagyobb,
mögötte egyenes vonalban két ki-
sebb csapás szabályos térközök-
ben a csipkerózsabokorhoz vezet.

A leháncsolt kéreg elárulja,
hogy egy tapsifüles inségfalattal
kiegészítette korgó gyomrát.

A nyom innen megnyulik, az
egyenes vonal is szabáyszerűen
megnégyesedik; a törös ur
rajtaült a hirtelenre, a vad
hajzában megkettőzött nyom ka-

ABRAHAM LINCOLN

HIS YOUTH

(Third Installment.)

IFJUKORA

(Harmadik folytatás.)

OFFUT finally arrived with a miscellaneous lot of goods, which Lincoln opened and put in order, and the store-keeping began. Trade does not seem to have been brisk, for Offut soon increased his venture by renting the Rutledge and Cameron mill. For a while the care of this mill was added to Lincoln's other duties. He made himself generally useful besides, his old implement, the ax, not being entirely discarded. We are told that he cut down trees, a performance not at all surprising when it is remembered that up to this time the greater part of his life had been spent in the open air, and that his still growing muscles must have eagerly welcomed tasks like this, which gave him once more the exercise that measuring calico and weighing out groceries failed to supply.

Young Lincoln's bodily vigor stood him in good stead in many ways. In frontier life strength and athletic skill served as well for popular amusement as for prosaic toil, and at times, indeed, they were needed for personal defence. Every community had its champion wrestler, a man of considerable local importance, in whose success the neighbors took a becoming interest. There was, not far from New Salem, a settlement called Clary's Grove, where lived a set of restless, rollicking young backwoodsmen with a strong liking for frontier athletics and rough practical jokes. Jack Armstrong was the leader of these, and until Lincoln's arrival had been the champion wrestler of both Clary's Grove and New Salem. He and his friends had not the slightest personal grudge against Lincoln; but hearing the neighborhood talk about the newcomer, and especially Offut's extravagant praise of his clerk, who, according to Offut's statement, knew more than any one else in the United States, and could beat the whole county at running, jumping or "wrestling," they decided that the time had come to assert themselves, and strove to bring about a trial of strength between Armstrong and Lincoln.

Lincoln, who disapproved of all this "woolling and pulling," as he called it, and had no desire to come to blows with his neighbors, put off the encounter as long as possible. At length even his good temper was powerless to avert it, and the wrestling-match took place. Jack Armstrong soon found that he had tackled a man as strong and skillful as himself; and his friends, seeing him likely to get the worst of it, swarmed to his assistance, almost succeeding, by tripping and kicking, in getting Lincoln down. At the unfairness of this Lincoln became suddenly and furiously angry, put forth his entire strength, lifted the pride of Clary's Grove in his arms like a child, and holding him high in the air, almost choked the life out of him. It seemed for a moment as though a general fight must follow; but even while Lincoln's fierce rage compelled their respect, his quickly returning self control won their admiration, and the crisis was safely passed.

Instead of becoming enemies and leaders in a neighborhood feud, as might have been expected, the two grew to be warm friends, the affection thus strangely begun lasting through life. They proved useful to each other in various ways, and years afterward Lincoln made ample amends for his rough treatment of the other's throat by saving the neck of Jack Armstrong's son from the halter in a memorable trial for murder. The Clary's Grove "boys" voted Lincoln "the cleverest fellow that had ever broke into the settlement," and thereafter took as much pride in his peaceableness and book-learning as they did in the rougher and more questionable accomplishments of their discomfited leader.

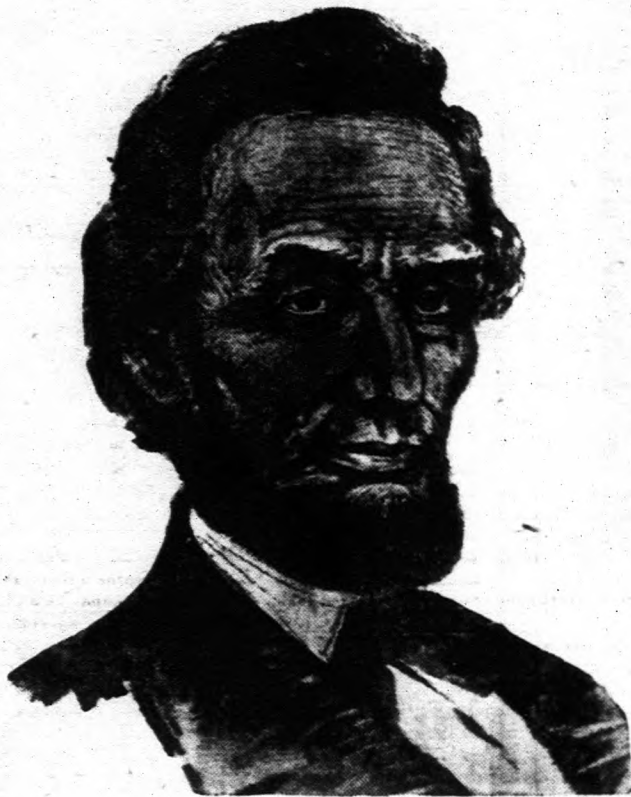
Lincoln himself was not so easily satisfied. His mind as well as his muscles hungered for work, and he confided to Mentor Graham, possibly with some diffidence, his "notion to study English grammar." Instead of laughing at him, Graham heartily encouraged the idea, saying it was the very best thing he could do. With quickened zeal Lincoln announced that if he had a grammar he would begin at once; but at this the schoolmaster was obliged to confess that he knew of no such book in New Salem.

He thought, however, that there might be one at Vaner's, six miles away. Promptly after breakfast the next morning Lincoln set out in search of it. He brought the precious volume home in triumph, and with Graham's occasional help found no difficulty in mastering its contents. Indeed, it is very likely that he was astonished, and even a bit disappointed, to find so little mystery in it.

(To be continued.)

OFFUT végre mindenféle portékákkal megérkezett, amelyek Lincoln rendbehozott s megindult az üzlet. Ugy látszik az üzlet nem ment eléggé jól, mert Offut nemsokára kibérelte a Rutledge és Cameron malmot. Egy ideig Lincoln-nak rendes dolga mellett a malomnak is kellett gondját viselnie. Általában hasznossá tette magát, amellyel azonban nem hanyagolta el régi kedvelt szerszámát, a fejszét sem. Azt mondják, hogy fákat döntött le a malom részére s hogy ez sikerült neki, azon voltaképpen nem kellene csodálkozni, ha arra gondolunk, hogy eddig életének java részét a szabad levegőn töltötte s hogy még mindig fejlődő izmai minden biztonnal kapva-kaptak azon, hogy ilymód erősödjének, ne pedig csak azzal, hogy gro-szeris portékákat adjon el.

A fiatal Lincolnnak testi erőssége sok szempontból használt. A "frontier" életben az erő és atletikai ügyesség szórakozás szempontjából, népszerűsítés szempontjából is fontos volt, de munka szempontjából is, sőt sokszor védelmi szempontnál fogva. Minden községnek meg volt a maga birkozó bajnoka, akinek nagy jelentősége volt a faluban s akinek sikerei iránt élénken érdeklődtek a szomszédok. New Salemtől nem messze egy új "settlement" volt, Clary's Grovenak hívták, ahol egy csomó fiatal, nyugtalan, természet szerető ember lakott, akik kitünő athléták voltak s az ugynevezett gyakorlati vicceket szerették. Jack Armstrong volt a vezérük s mindaddig, amíg Lincoln meg nem érkezett, Clary's Grovenak és New Salemnak Armstrong volt a birkozó bajnoka. Sem neki, sem pedig barátainak nem volt okuk Lincolnra haragudni és nem is haragudtak rá; de hallván a szomszédokat az ujonnan érkezetről beszélni és főként hallván azokat az elismeréseket, amelyekkel Offut alkalmazottjának adózott, hogy senki sincs az Egyesült Államokban, aki futásban, ugrásban és birkozásban felvehetné vele a versenyt, elhatározták, hogy helyt állanak magukért, majd megmutatják, hogy mit tudnak. Be kellett bizonyítani azt, hogy ki az erősebb: Lincoln-e, avagy pedig Armstrong?

Lincoln, aki nem volt híve az efféle kísérletezésnek s aki nem akart összetűzni szomszédaival, ezt az összetűzést elhalasztotta mindaddig, amíg csak lehetett. De végül is jó természete védtelennek bizonyult s a birkozóverseny lefolyt. Jack Armstrong rövidesen meggyőződött arról, hogy olyan erős és ügyes emberrel vette fel a harcot, akinek ereje és ügyessége legalább is méltó az övéhez; s barátai, látván, hogy Armstrong a rövidebbet húzza, segítségére siettek, s majdnem sikerült nekik Lincoln-t lebírni azzal, hogy ugratták és lábát adták neki. Ez a tisztességtelen módja a küzdelemnek annyira kihozta sodrából Lincoln-t, hogy teljes erejét belevetette a küzdelembe, akár egy gyereket, úgy emelte fel karjával Clary's Grove birkozó büszkeségét s jó magasan tartva a levegőben, majdnem belefojtotta az életet. Egy pillanatig úgy látszott, mintha általános verekedés indulna meg, de habár Lincoln dühe és ereje kiváltotta belőlük a tiszteletet, gyorsan visszatért uralma még inkább váltott ki belőlük csodálatot s a válság békésen elsimult.

Miután a küzdelem lecsendesedett, a két emberből ahe-lyett, hogy ellenség lett volna, jóbarát lett. Meleg, őszinte barátság húzódott végig egész életükön. Mindketten használtak egymásnak sok mindenféle kérdésben és téren s évek múltán Lincoln azzal is bizonyította barátságát Armstrong iránt, hogy gyilkossággal vádolt fiát megmentette a kötélről. Clary's Grove ifjúsága egyhangulag megállapodott abban, hogy "soha a községben ilyen ügyes fiatalember nem volt, mint Lincoln" s ezentúl a községnek ép annyira büszkesége volt Lincoln békés természete és könyvszeretete, mint amennyire valamikor büszkék voltak Armstrong nyersebb eredményeire.

Lincoln nem tudta saját magát olyan egykönnyen kielégíteni. Elméje ép úgy, mint izmai munka után vágyódtak s bevallotta Mentor Grahamnak, lehet, hogy némi szerénységgel, hogy az angol nyelvtant szeretné tanulni. Graham nem nevette ki ezért a vágyért, hanem a legmelegebben biztatta ezért az vágyért s azt mondta, hogy ez a lehető legjobb dolog, amit tehet. Lincoln buzgóságában azonnal kijelentette, hogyha nyelvtan állana a rendelkezésére, azonnal elkezdené tanulni; erre azonban az iskolamester kénytelen volt azt a kijelentést tenni, hogy nem hiszi, miszerint, e fajta könyv található lenne New Salemben.

Mindamélt arra gondolt, hogy esetleg akad egy Vanerben, amely New Salemtől hat mérföldnyi távolságra fekszik. Másnap közvetlenül a reggeli után Lincoln azonnal utra kelt, hogy ráleljen a gramatikára. Diadallal hozta vissza a kincses könyvet s Graham segítségével, amelyet az utóbbi időről-időre nyújtott neki, nem esett nehezére a nyelvtan tartalmát megtanulnia. Valószínű, hogy meglepődött, sőt talán csalódott is, arra gondolva, hogy mennyire kevésbé titokzatos a nyelvtan.

(Folytatása következik.)

Lajos

tudó a nya-
... a nyerge-
nyereg nagyot
... a combját
... kardját és
... egy turbán-
nyban, mint a
... szuras jött.
... etes és lihegő

... mekaptá az
... Hosszu, fako
... felkórhen ko-
... rémületől tár-
... esztő fehé-
... tetben valami
... nyással. A
... rga fogsorát
... És ugyaná-
... atlott a nye-
... hogy feje az
... atató lovak
... került. Szep-
... es az előreb-
... neglatta, a te-
... tetnyilt sebet.
... fejbévágta a
... nos mozdulat-
... aga mellől ezt
... ik jó az ütés
... et, oldalt tört

... attak tovább.
... leuul sok idő
... részek mintha
... zóitak volna.
... tért annyira
... ben az esze-
... körülmézen
... y alig nyolcar
... És ekkor már
... ez a vágatás
... bé, hanem me-
... a szabadulás
... rezte a mellé-
... hogy szeretett
... Nem törődött
... tarjában egyre
... dalmat értett,
... en nyomta a
... elérehajolt
... hajrával, hogy
... a többiekől
... bbre, csak mi-

... ották a vág-
... jutottak. Azon
... at, hogy egye-
... nyodó pusztá-

Andor

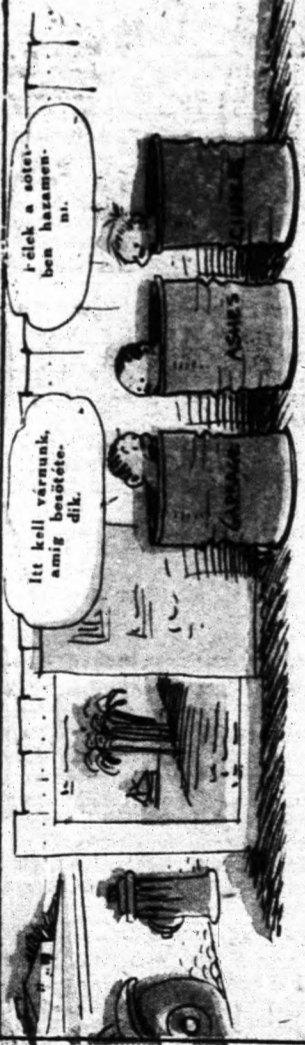
... étagazik.
... sikerült!
... egyszer rava-
... ben oldalt pat-
... ürűjében meg-
... n fergott irha-

... k után egy kis
... en!
... lesőhely, ez
... na.
... l a fiatalosan
... vágásához ve-
... zőpét, három
... ott itt át, a
... e élesen véső-
... yegre.
... helyen beleszi-
... orrának le-
... hóban. Az er-
... rára szerette
... gy mikor vo-
... i hegyoldalba.
... talán átcikká-
... is: ezekre jó
... de a vállalko-
... ta a hegyes
... em. Mert ilyen
... talmas a puha,
... ruárban, ha a
... szíronyai föl-
... akat és a sze-
... k szügyig bele-
... játszódnak le
... a legszomo-
... ékok.
... vezet a fiatal
... g alatt megtö-
... nések vad fu-
... oldalon.)

A VASARNAP NAGY HUMOROS OLDALA

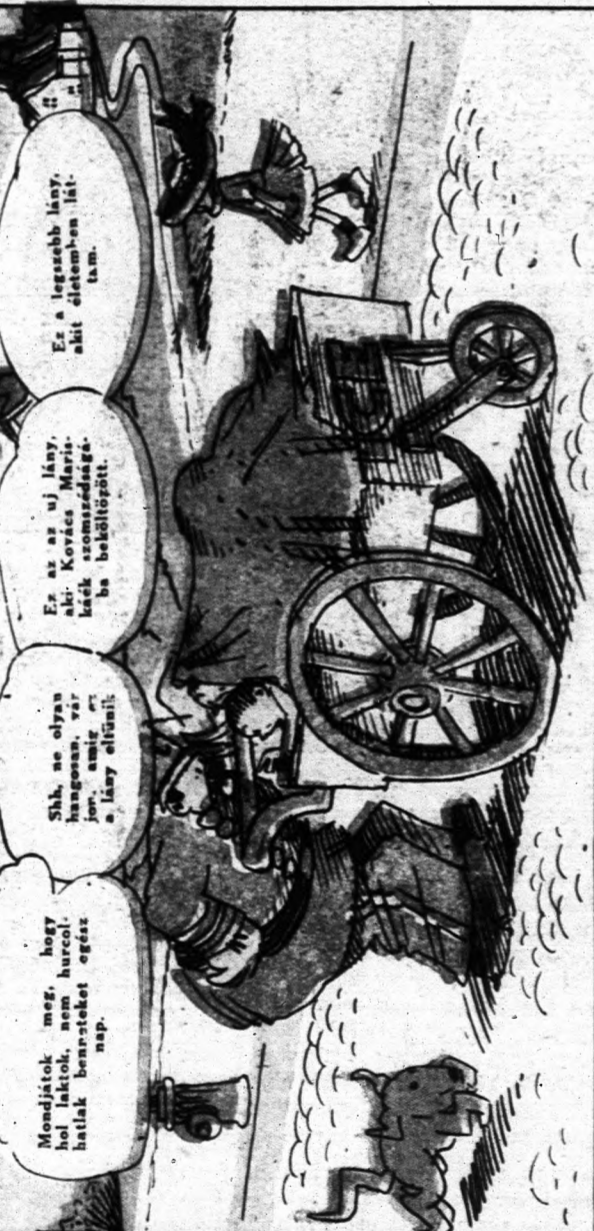
Rajzolta
Gene Byrnes

Itt kell várniuk, amíg beszéde- dik.

Érdék a sötét- ben hazamen- ni.

Csintalan Peti & Kalandjai

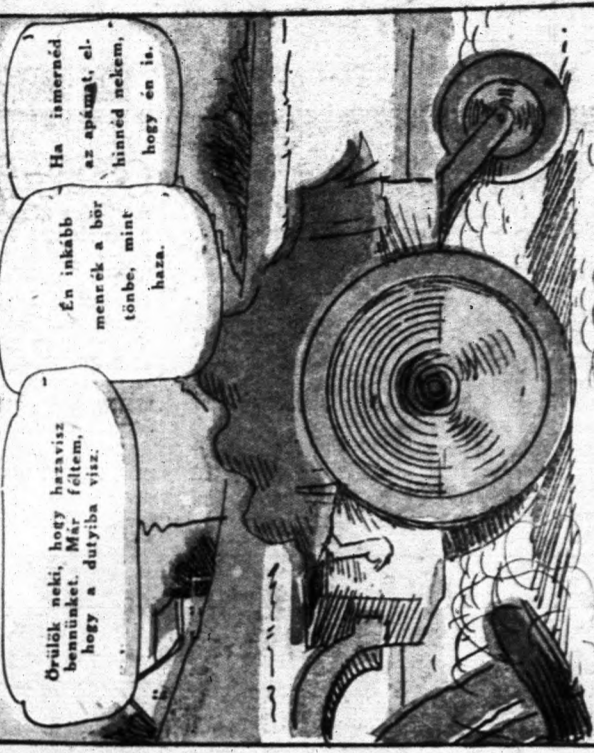

Mondjátok meg, hogy hol laktok, nem hurocol- hatlak beosztotok egész nap.

Sah, ne olyan hangosan, var- jom, amíg a lány elfutni!

Ez az az új lány, aki Kovács Maris- kák szomszédaga- ba költözött.

Ez a legjobb lány, akit életben lát- tam.

Őrülök neki, hogy hazaviz- benzünk. Már féltem, hogy a dutyiba viz.

En inkább mennek a búr- tónba, mint hazá.

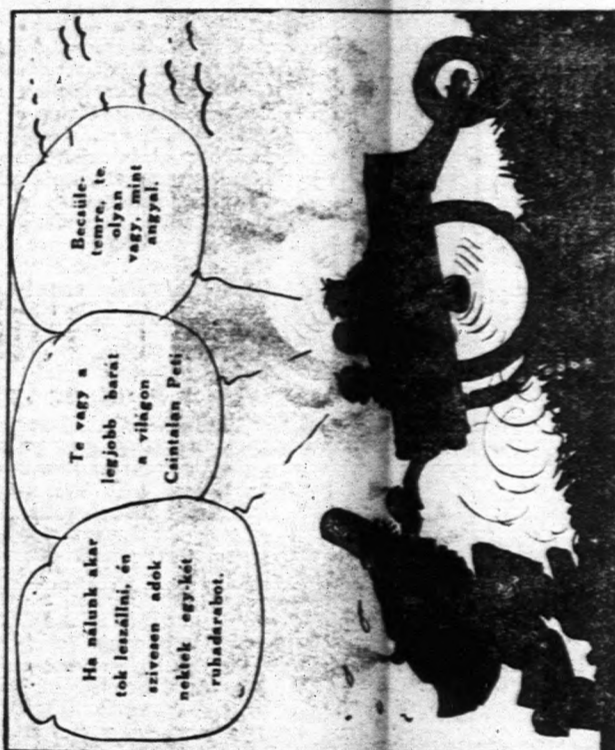
Ha ismeréd az apámat, el- hinnéd nekem, hogy én is.

Valami ügyes mesét kellene kitalálni, hogy mért vesztet- tem el a ruhámat, nem aka- rom, hogy a mama tudja, hogy egy lány miatt.

A mamám en- gom egyszerű- en azért fog tépni.

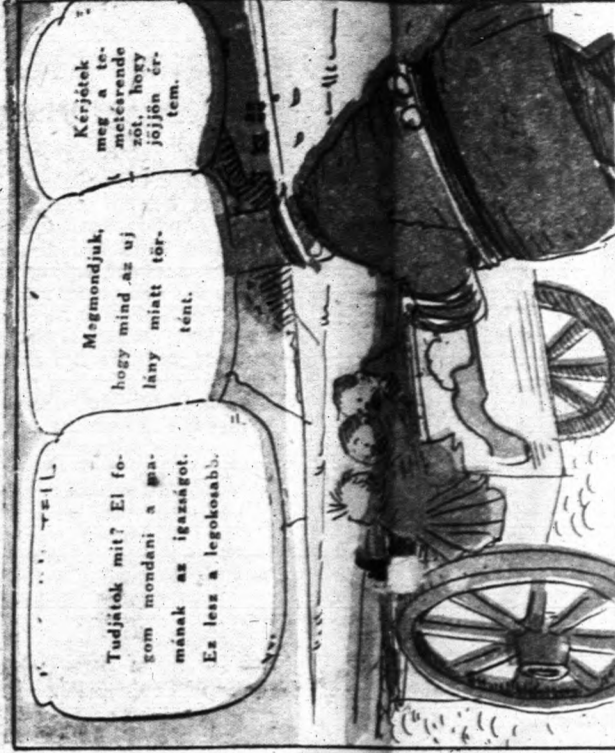
Az semmi. De az én apám ottgom fí fog né- gyelni.

Ha nálunk akar- tok lenni, én szívesen adok nektek egy-két ruhadarabot.

Te vagy a legjobb barát a világon Csintalan Peti.

Becüle- temre, te olyan vagy, mint angyal.

Tudjátok mit? El fo- gom mondani a ma- nának az igazságot. Ez lesz a legokosabb.

Megmondjuk, hogy mind az új lány miatt tör- tént.

Kérjétek meg a to- metárendo zót, hogy jöjjön ér- tem.

Elfelejtették-e az amerikai nők a kokett művészetét?

(Folyt. a 3-ik oldalról.)

Az avenuéken végig minden kis flapper pirosított szájról ezt hallhatja az ember: "En őszinte vagyok. Durván őszinte. En azt mondom és úgy mondom, ahogy és amit gondolok s maga elfogadhatja, vagy visszautasíthatja, amit mondok."

A poharak kedélyes összekocintása a múlté. A kokette asszony is porrá és hamuvá változott. A koketteria pedig, a szónak abban az értelmében, ahogy azt öreganyáink értették, elpusztult, mint a menüettek és kórtancok, vagy a francia négyesek.

Kacérkodások? Ó, igen. A modern világ annyira tele van velük. De a kacérkodás fogalmat elvesszük az asszonyok szemében. A kacérkodás értéktelenné vált. Minden flapper ezt mondja. A flörtölés tisztességtelen valami. Tabu a szerelem taktikáiban és praktikáiban. A férfiak ma már tulságosan gyanakvók.

Nos, madame, elmondhatjuk, az amerikai asszony nem lett közömböse a férfiakkal szemben. Csak más módszert talált arra, hogy hozzá közeljék s hogy meghódítsa. A flapper (betűszerinti értelmében) a báteremben úgy szaladhat a férfi után, ahogy a footballista szalad a labda után. Nem gondol többé arra, hogy leüljön a fal mellé s vágyódó pillantásokat vessen a férfiakra.

Nem is teheti többé. Mert közben egy energikusabb flapper egyszerűen odaszaladna a férfihez s öklével a vállára csapna, hogy így megtalálja az utat a szívéhez.

Igen a szívhez vezető utak megváltoztak. Valamikor sáros országutak vezettek egyik városból a másikba, egyik községből a másikba. Ökrös szekerek, vagy lovas hintók haladtak az országutakon. De ma felszárították a sarat, aszfalttal parketizték ki az utakat s rajtuk autók rohannak szédítő sebességgel. A szívek között vezető utak is megváltoztak.

S a rohadó életben a szívek között az érzések villámgyors autómobilja és vasúttal futnak.

A koketteria a maga kacintásával, titkos és feltitkos, bátorító, lázító, parancsoló tekinteteivel és mosolyaival lassu közeledési módszernek bizonyult az érzelmek modern világában.

De a koketteria azért nem veszett el, csak átalakult. Módszerei meggyorsultak és határozottabbakká váltak. Az eltitkolt szerelmeket és soha el nem mondott szerelmi vallomásokat, őszinte, sokszor talán durván őszinte szavak váltották fel.

A regényesség lassúságát és tekervényességét pedig a humor, a józan humor, a komikum, a kijózanító ötletesség szorította ki helyéből. De a mi világunkban, amely józanabb, kevésbé regényes, és mindennekfelett gyorsabb a múlténál, ezek az eszközök teljes erővel érvényesülnek, ugyanolyan erővel, mint a régi módszerek a régi világban.

Nimród

(Folyt. a 4-ik oldalról.)

Valaki ráijesztett!

A sűrűsége szíves csapás vezet át: az erdő agyaras remetéjének ez az országútja.

Ezek a mogorya, fekete ördögök tréfát nem ismerő vad legények, villogó agyarak rettetés fegyver, egy hasítás a drága bundában, melyből csak egyet szabad ki, gondolatnak is borzasztó. Szégyenletes a futás, de hasznos: hajrá!

Es a szökések elvezetnek a puha hóban a sziklapartra árokig és a rókapatlota kapuján végképp megszűnnek.

— Itthon van az urficska? Az orzot fogoly- és nyulcombokat ma számon kérjük!

Az öreg ur meglegedetten a görbelábuakhoz hajlik. Pali a friss hóra csücsült, az odura pillog és a farkát csóválja. Sári ideges türelmetlenséggel szűk, gazdájára kérélden néz, szinte rimánkodik, hogy elsőnek indítsa.

A ráncos kéznyakukról leoldja a szijat. Pali hangtalanul, mint az eleven gyík, besiklik a palota kapuján, Sári sikító csaholással követi.

A zöldkabátos főt a parton, az odu fölött, elhelyezkedik, töltött fegyvere lövére készen a kezében pihen és feszült figyelemmel hallgatja a föld mélyéből tompán hangzó csaholást.

Ott lent most vad küzdelem folyik.

Pali a folyosón végigkuszott, az első katlanban már a vörös urra akad és rárohant. Egyenesen a torkának esett.

A koma már ismerje a rohamokat, a földre lapult és mikor a tascó a tarkójába mart, fölvetta a fejét és eles fogait a görbelábu szügyébe mélyesztette.

A katlanban hangtalanul, sziszzenés nélkül tülekedtek.

Ekkor ért oda Sári.

Vad dühvel fültövön markolta a haramiát.

A róka érezte, hogy kettős ellenféllel szemben a katlanban okvetlenül elveszti az élet-halálra menő küzdelmet. Lassan a másik katlanba vezető folyosóhoz hátrált és erős lendülettel hátrapat-

tant. Pali feje odavágódott az oldalfalból kiálló kőhöz, kábultan elértesette ellenfelét; Sári lába két kiálló gyöker közé ékelődött, miért is hátrálni kényszerült.

A ravasz a szűk folyosóban védő állást foglalt. Oldalról meglepetés nem érthette és mikor Pali vad elkeseredéssel újból megrohanta, simán visszaverte támadását.

rét, tekintete az odu bejáratához tapad. Most megjelenik benne egy hegyes fej, a másik pillanathoz vörös árny suhan ki a friss hóra, a puská archoz lendül, éles durranás sikít a téli reggel álmos csöndjébe, vörös ur a levegőben csöndjébe, vörös ur a levegőben karikát hány, elvágódik, orrán, száján kibuggyan a habos vér és a halál piros rózsáit ráfesti a szűzféhr hótakaróra.

Azért hogy reszkessek?

Irta: ERDŐS RENÉE.

Azért, hogy reszkessek? Hogy torkomra fuljon a szó? S nyugodt, hűs szívem zakatoljon? S arcából elfusson a vér? Csak azért? Csak azért?

Hogy lásd, mennyivel gyöngébb vagyok, mint te?

Mennyivel ingadozóbb és gyávabb? Mennyivel ősz, mennyire asszony? Még most is mennyire asszony?

Hát a néma távolág nem elég? Elfordított fej a elsielő léptek? Forró dac és a ragyogó göz? Megint itt állok — minden izemmel Készen, hogy hozzád rohanjak?

En, én, én, aki mosolygó bittel Állok a csapható árral szemben S kormányom a hajót, Amelyen minden kincsem: Két gyermekem nyugodtan álmodik, Játsszik, dalol, nevet. Mert érzik anyjuk erős kezét Éber szemét és vigyázó gondját Fejük fölött?

En, én, én? Kinek halántékát Beszűstörte a kora dér? S kinek keze nyomán a munka nő? Az építő, az alkotó, én, én — Oh, mekkora szegény!

Váltsd csak, torlaszokat elém! Magasabbak a magas hegyeknél! A síny vaknaké mélyebbeket! Bilincseket lábamra és kezemre! Itten, a régi bilincseket, Melyekkel ifjuságom megkötöttem! Bilincseket! Bilincseket!

Mert ime, rohami akarok — S mert az alázat kicsordul szívemből Mint méz a tele tálból — És puha, meleg szavak árja Ellepi ajkamat — oh — Édeség, puhóság, alázat! Amit sohase tudtam, Amire te tanítottál Elkéve, — későn. — Nem akarom! Nem, nem, nem akarom! Csak azért, hogy reszkessek! Hogy torkomra fuljon a szó! S nyugodt, hűs szívem zakatoljon — S arcából elfusson a vér.

Nem megyek! Nem megyek!

Sári látta, hogy a komához nem férközhetik, a katlanban megfordult, a bejáraton kirohant. Ott künn, a palotaszegély mellékkapuján besiklott, a kanyargós folyosón végigkuszott, a másik katlanban megtalálta az összekötő utat és rettentés dühével hátról megrohanta a vörös urat.

A ravasz két tűz közé került. Merész elhatározással előretört, Pali a katlanban félrelendítette és fűre ugrással a kijárat felé iramodott.

Szégyenletes a futás, most azonban csak az mentheti meg drága bundáját!

A két tascó vad üvöltéssel a futó nyomában! Ott fent, a parton, a zöldkabátos szorosabbra markolta fegyve-

Az öreg ur fűgén ott terem, a haramiá vitorláját megragadja és a zsákmányt fölviszi a partra. Éles csaholással a kapun kirohannak a görbelábuak, előretörnek, a lövés vérvirágos helyén megtorpannak, majd össze-vissza keringenek, szimatolva körben karikáznak, a zivány nincs és nincs sehol!

Hátha ismét elbujt odujába? Visszarohannak. Az öreg ur a partról mosolyog.

Polachek Zoltán főmérnök, írtos szabadalmi ügyvéd személyesen kezeli magyar feltalálói ügyeit az Atlanti Szabadalmi Hivatalban s DIJTALANUL tanácsot ad. Irjon iródnakba INGYEN! É p e s könyvért. TÁLLMÁNYA rajzát küldje meg ma

va nézi kedvenceinek buzgóságát. Az élettelen rókát a levegőbe emeli és meleg hangon lekiált:

— Itt van ni, itt van ni!

A borzasszörűek a partra perdülnek és hangtalanul a rókának rohannak.

A zöldkabátos azonban szere tettel csitítja őket:

— Ma nem szabad!

Hátizsákját kioldja és a prédát belemélyeszi. Ujjával a tascóknak csettint és nekivág a hazafelé vezető utnak. A görbelábuak körülötte perdülnek, a ráncos kéz meg-megcirógatja őket és a mély hang a szeretet melegeivel mesél: a kis unokáról, a közeledő karácsonyról, a meghitt estéről, mikor csengős szánon eljön a Jézuska.

Esze sem veszik, hogy már a szarvasagancsral ékesített erdzslaknál vannak.

Az öreg ur ragyogó arcral a szobába toppan és a rókát magasan lóbálja:

— Anyjuk! Itt a Jankók Jézuska!

A nagymama arcát előnti az öröm derüje, szemében megcsillan a könny:

— Hogy fog örülni a meleg primgallérnak szegényke!

ÖRÖM

ha az óhazánk hírt hallanak amerikai rokonaitól, de

KÉTSZERES ÖRÖM

ha az amerikai rokonok pénzügyi segítséget is küldenek. AZ AMERICAN UNION BANK LEGOLCSÓBBAN ÉS LEGGYORSABBAN UTALJA ÁT A PÉNZT MAGYARORSZÁG BARMELY RÉSZÉRE.

KÖZLEGYZŐI ÜGYEK pontos és lelkiismeretes elintézése. HAJÓJEGYEK a legjobb vonalakra eredeti áron. FELVILÁGOSÍTÁST ÉS TANÁCSOT INGYEN ADUNK.

AMERICAN UNION BANK

Németh János, elnök. Fűslet: 10 East 22nd Street, a Bankpalotában. Fűk: 1597 Second Avenue, Corner 3rd Street, NEW YORK.

Pali és Sári ott áll a boldog óregyek mellett, farkukat meglegedetten csóválják, de hogy is néznek az ablakon doromboló círmosra, mikor itt van a Jankó örme; az ő Jézuska! is!

INGYEN
10 napos
PRÓBÁRA

Ezen csinos szemüveg,

melyre valószínűleg szükség volt már régen a szem megerősítése által okozott fejfájás miatt. Most a legkisebb nyomást is elvisszhatja az újságban vagy könyvben, most képes varni vagy kézimunkát készíteni oly könnyen és kényelmesen, mint valaha.

NE KÜLDJÖN PÉNZT. Ne várjon egyetlen percig sem, küldje be a szelvényt még ma az én nagy különleges ajánlatom az INGYENES próbára. Ez gondolatilag meg, hogy Ön az egyedüli bíró és eldönti, hogy Önnek kell megőriznie a szemüvegét, vagy nem. Itt van az alkalma — küldje el a szelvényt most.

PARAMOUNT OPTICAL & JEWELRY CO., Inc. 529 First Nat. Bank, Dept. M., Chicago, Ill.

URAIM!—Használni akarom az Önök ingyenes próba-ajánlatát. Használom a próbát és a szemüvegüket 10 napig és az Önök ajánlatának megfelelően megtartom őket. Fizesse nekem az Önök 3.95-t. Ha nem vagyok teljesen megelégedve, visszaküldöm a szemüvegüket és a próba ne kerüljön nekem egy centbe sem.

Okvetlen feleljen ezen kérdésekre: Hány éves... Hány évig használt szemüveget (ha használt)... Neve... Város... Allam... R. F. D.

A tiz legkedveltebb dal

Zongora és éneke (vagy hegedűre.)

- Elkerülök, mert szegény vagyok... 50c
- Nem én lettem hűtlen ház... 50c
- Nem vagyok én méltó... 50c
- Hazudik a muzsikámból... 50c
- Szeretnék újra rózsák között látni... 50c
- Bőzsi ne sirjon... 50c
- Mikor az est mesélni kezd... 50c
- Miért vagy máské? 50c
- Te csak szíves... 50c
- Volga-kerülő (Csendül a Volga vizén)... 50c
- Barmelyik öt dal egyszerre megrendelve \$2.00. Mind a tiz dal egyszerre megrendelve \$3.50.

Kérje teljes kotta árjegyzékünket! Amerika legnagyobb magyar könyv és zeneműkereskedése. Bárd Ferenc és Fia cég amerikai fiókjai.

Kerekes Bros.
208 EAST 86TH STREET, New York, City.
Vizsgálóadók megfellel engedélyt kapnak!

DOLLÁROKAT KÜLDJÖN

HA AZT AKARJA, hogy az óhazában élő kedvesei ne lánssanak szűkséget, küldjön nekik AMERIKAI DOLLÁROKAT. Magyarországon minden városában fizetünk ki DOLLÁROKAT.

HA AZT AKARJA, hogy pénze 4%-ot kamatozzon azonnal és ne kelljen hat hónapig várnia a kamatra, helyezze el nálunk betétként. A kamatot havonta a többlet-hozzájárulással.

Pénzt kamatokkal együtt bármikor kiveheti.

Korona és dollár küldés a legolcsóbb napi áron.

ATLAS BANK

39 COOPER SQUARE NEW YORK Telephone: Orchard 7007

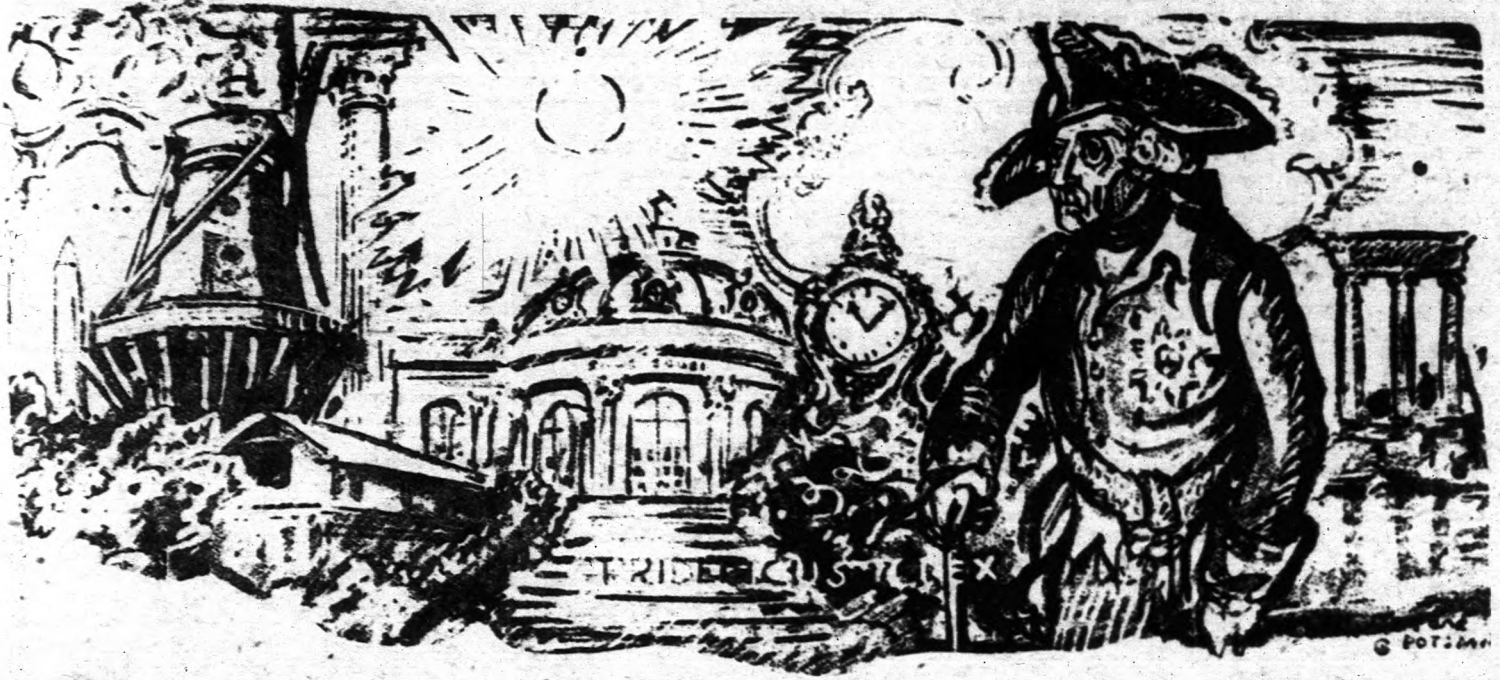

3 Ave. és 6 utca sarok CITY, N. Y. Nyitva: Reggel 8.30 este 8-ig

szágot érte, egy...
ven, mint P...
Ez a vá...
szágnak...
Az ameri...
liuben, hogy...
boru rémes...
Aki elme...
várost talál...
nem föléget...
mint Franci...
nem épületek...
itarizmust...
got, a ragyog...
kat, a villogó...
kat, a eszszá...
zadókát, el...
val...
Potsdam...
Vilmos esz...
a régi halott...
se a marnel...
se a Kopp...
ság kiküldés...
Potsdam...
Frigyes néme...
nagy eszszá...
Nagy Frigyes...
Most ez az...
Frigyesnek...
A város...
ragygyá, ez...
volt. Elhom...
fejlődés-utjan...
mették, a...
amióta ott nyu...
tájában, ahol...
egyszerű imaz...
maga tudása...
Volt Potsda...
Potsdam, ahol...
ahol a külön...
rátosaj paráde...
után is, az a...
ges Lujza kir...
Volt Potsdam...
ragyogott, pon...
volt a eszszá...
Van Potsda...
kopott...
Az többi...
csak Nagy Fr...
ni. II. Vilmos...
"En és...
Ybarra a Ny...
hidján át ment...
láttuk, hogy...
tek, de persze...
a városra...
"A hid köz...
lovasszobra. E

A régi és a mai Potsdam

Németország katasztrófájának leghűségesebb tükré a császárok egykori székvárosa. — Kihalt a város. — Üresek a paloták, a kaszárnyák. — Az enyészet ül a császárságra emlékeztető épületeken.

KI JÁRT VAGY ÉLT Potsdamban, a németek egykori eszázvárosában a világháború előtt, megdöbben, mikor mostanában látogat el ebbe a hajdani tündérvárosba. Azt a katasztrófát, ami a Német Birodalmat, a német eszázvárosot érte, egy város se tükrözi vissza oly híven, mint Potsdam.

Ez a város látványossága ma Németországnak.

Az amerikai turistákat arra biztatják Berlinben, hogy Potsdamba menjenek, ha a háború rémes hatását tapasztalni akarják.

Aki elmegy Potsdamba, nem rombadölt várost talál. A háború hatása nem romokban, nem fellejtett templomokban nyilvánul meg, mint Franciaországban. A háború vihara itt nem épületeket döntött romokba, hanem a militarizmust ölte meg. Eltűntette a katonaságot, a ragyogó sisakokat, a pengő sarkantyukat, a villogó kardokat, a ragyogó egyenruhákat, a császárbajuszokat, a felvonuló díszszázadokat, eltűntette a császárt egész udvarával.

Potsdam, a német hadsereg bölcsője. II. Vilmos eszázár kétféleg városa egyebekben a régi halott város. Nem változtattak rajta se a marnei csata híreik, se a fegyverszünet, se a Kopp ferradalom, se a Német Köztársaság kialakítása.

Potsdam akkor halt meg, amidőn Nagy Frigyes német eszázár meghalt. Amíg élt a nagy eszázár, Potsdam egyet jelentett vele s Nagy Frigyes egyet jelentett Potsdammal. Most ez az érdekes város csak síremléke Nagy Frigyesnek.

A város a tizenhatedik században lett nagyváros, az a század Nagy Frigyes százada volt. Elhomályosult a dícsősége, megállt a fejlődés útján, amikor Nagy Frigyes eltemették, a tizenkilencedik század hajnalán, amikor ott nyugszik a Garrison templom kriptájában, ahol életében oly sokszor térdelt egyszerű imaszólyván s imádkozta az Istent a maga tudása szerint.

Volt Potsdam Nagy Frigyes előtt is, az a Potsdam, ahol az ő mogorva apja lakott s ahol a különös királynak hét láb magas grátosai parádéztek. Volt Potsdam Frigyes után is, az a Potsdam, amely látta a szépséges Lujza királynőt és Bonaparte Napoleont. Volt Potsdam Vilmos eszázár alatt, amikor ragyogott, pompázott a hadseregtől, hangos volt a eszázár kérdésesétől.

Van Potsdam ma is, de ez csendes, szürke, kopott.

Az utóbbi Potsdamok nem számítanak, csak Nagy Frigyes Potsdamjáról lehet beszélni. II. Vilmos nem hagyott nyomot rajta.

"En és egy másik amerikai, Iris T. R. Ybarra a New York Timesben, a Havel folyó hidján át mentünk Potsdamba. Első tekintetre láttuk, hogy a Hohenzollernek mint igyekeztek, de persze hiába, rányomni a képmásukat a városra.

"A hid közepén van I. Vilmosnak óriási lovasszobra. Ez az I. Vilmos, akit mint po-

rosz királyt 1871-ben Versaillesben koronáztak német eszázárrá, nagyapja volt a ma számkivetésben levő II. Vilmosnak. Amikor Versaillesből visszatért az első német eszázár diadalmában vonult be Potsdamba s megpróbálta ezt a halott királyi székvárost a eszázárság ragyogó városává tenni. A szobra olyan imponáló nagy, hogy megdöbben érdeklődéssel nézi az ember. De amint tovább tekint s látja az öreg Stadtschlossot, a váróházát, melyben Nagy Frigyes mogorva apja és híres fia lakott, nyomban elfelejti az ember I. Vilmost éppen úgy, mint II. Vilmost.

"Átmentünk a hidon s Potsdamba jutottunk. A tizenhatedik század vett körül bennünket. Nagy Frigyes árnyéka esett ránk. Nem azért, mert olyan bérkocsissal találkoztunk, aminők Nagy Frigyes idejében kocoghattak a város utcáin s olyan ló volt a háromszáz évesnek látszó kocsis el fogva, hogy tán Nagy Frigyes veregette valamikor a nyakát.

"Nem tudunk ellenállni a bérkocsis invitálásának, beültünk a rozoga alkotmányba s elfüdült velünk a város nevezetességeinek megtekintésére.

"Rámutatott egy merev épületre. Ez az a templom, mondotta a bérkocsis, amelyben el van temetve Nagy Frigyes. Ha be akarunk az urak menni, tessék, én várok idekint.

"Beléptünk a templomba. Láttuk azokat az egyszerű székeket, amelyeket az egyik porosz királynak fenséges kezei faragtak. Ez a király a fejedelmi kötelességeinek teljesítése mellett szakított időt az asztalos munkára is. Láttuk a kimult német hadsereg számos ezredének zászlaját. Ez a hadsereg is itt van eltemetve mint Nagy Frigyes, a megalapítója.

"Egy kis kölépészetlen lejutottunk a kis kriptához, amelyben Nagy Frigyes porai nyugosznak. Ha valahol, itt föltétlen tiszteletet követel a nagy király szelleme. Még Napoleon is megérezte ezt. Amikor Jeneánál megverte a poroszokat, a táborkarával felkereste a sírboltot s így szólt tisztjeihez:

"Le a csáková! uraim! Ha Nagy Frigyes élne, ma nem volnánk itt."

"Visszatértünk a bérkocsiba. Az öreg kocsis elhajtott egy másik öreg épület elé: "Ez itt a Sans Souci, mondotta, az a ház, amelyben legjobban szeretett lakni Nagy Frigyes."

"A Sans Souci egy kis egyemeletes épület. Itt is éreztük Nagy Frigyes szellemét. Ugy van minden ebben az épületben, ahogyan Nagy Frigyes hagyta, amikor meghalt. Látható a szoba, amelyben Voltaire lakott, amidőn a nagy francia a nagy király vendége volt.

Minden Nagy Frigyesre emlékeztet Potsdamban, de semmi sem II. Vilmosra, vagy Napoleonra. Ezek nem voltak maradandó hatással a városra.

"Napoleon tartózkodott egy ideig Potsdamban. Ő is a Sans Souci-ban lakott, ahol Nagy Frigyes. A kastélyba a főbejárathoz vezető uton szokott felhajtatni. Amikor Napoleon távozása után visszatért a porosz király a városba, megparancsolta, hogy ezt az utat többé senki se használja. A maga és

utódjai részére építtetett egy egészen új kocsit, amely másoldalról vezet a kastélyhoz. A régi kocsit, amely a parkon vezet keresztül, elhagyott, gondozatlan, dudával benőtt. Mintha csak jelezne, hogy ez a sors vár azokra, akik Potsdamban nagyobbak, hatalmasabbnak akarják magukat tartani Nagy Frigyesnél.

"II. Vilmos semmi nyomot nem hagyott a Sans Souci-ban. Itt tartózkodott egy éjszaka, de ugylátszik rossz álmai voltak, Nagy Frigyes szelleme kiűzte.

"Sans Souci-ban van a Hohenzollernek Potsdamja. A bérkocsis megmutatott nekünk néhány parkot, amelyeket határozottan II. Vilmos tervezett az uralkodása 25. évfordulójának emlékére. Rámutatott a távoli dombon épült Orangeriere, narancsosra, amelyet II. Vilmos nagyapja építtetett jó messze a Sans Souci-tól, mintha csak menekülni akart volna Nagy Frigyes szellemétől.

"Nagy fákkal szegélyezett uton eljutottunk az Uj Palota elé is. Ebben a palotában szeretett legjobban tartózkodni II. Vilmos, valamint előtte az apja és nagyapja. Büszkén jegyzi meg a kocsis, hogy Vilmos az esztendőből kilenc hónapot szokott tölteni Potsdamban s csak háromat Berlinben. Az új esztendőt mindig a berlini eszázári palotában szokta megünnepelni, de a Karácsonyt sohasem mulasztotta volna el Potsdamban tölteni, itt az Uj Palotában.

"A bérkocsis mást nem említett meg a száműzött exeszázárról.

"Amikor megkérdeztük, hogy ki építtette az Uj Palotát, a bérkocsis azt felelte, hogy Nagy Frigyes.

"Hiába néztük meg a közelben levő egyszerű vasútállomást, amelyet kizáróan Vilmos részére építettek, nincs ránk hatással. Azt vesszük csak észre, hogy be van zárva, a külseje elhanyagolt, az ablakai közül nem egy be van szegve deszkákkal. Ki felelős ezért? A szövetségesek vagy Nagy Frigyes szelleme? Inkább az utóbbi.

"S amint nagy tiszteletünk Frigyesrel szemben elérte tetőpontját, a bérkocsis elvitt bennünket egy nagy szélmalomhoz, amely ott áll ma is, ahol százötven évvel ezelőtt állott Nagy Frigyes idejében. Elmondta a bérkocsis ennek a szélmalomnak a legendáját. Frigyes hatalmas kertét akart csinálni a Sans Souci körül. Össze kellett vásárolnia a birtokokat. Akiket megközelített evégett, azonnal eladták birtokukat a kert céljára, csak a szélmalom tulajdonosa tagadta meg a király kérését. Hiába kérte, fenyegette Nagy Frigyes, a molnár nem engedett. Végre is a királynak kellett engednie, a molnár megtartotta a szélmalmot, amely egy kőhajításnyira van a néhai királyi kastélytól. A szélmalom ma is diadalmasan áll a királyi parknak majdnem a kellős közepén.

"Nem esoda, hogy a bérkocsis megdöbbenéssel nézi a szélmalmot. Joggal kiálthatna fel Napoleonnal: Uraim, le a kalappal. Az a molnár, aki szembe szállt Nagy Frigyes akaratával is, az egyetlen Nagy Frigyeshez méltó ember volt akkor Potsdamban."

AZ EMBER

Irta: Nyáray Andor

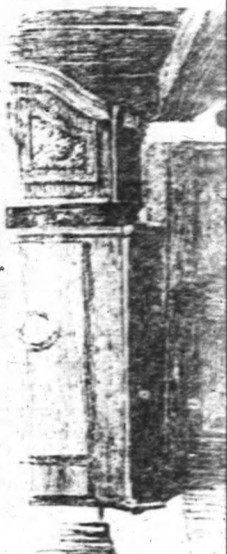
A Z ember bement a szobába és behuhukolt a mar-
kába.
— Cudar hideg van. Nem akar megenyhülni.
Az asszony rákönykölt az asztalra és úgy nézett fel az úrra:
— A fa meg elfogyott. Jó lenne, ha elmenne kee a szigetre, oszat összenyalábuna pár napra való rózsát. Az ördög se győzi, ujan drága.
Az ember megállt szemben az asszonnyal:
— Szemhíj napján ötven esztendő leszek. Eddig más jószágához nem nyultam. Hát ezután se nyulok! Lopott jószágon nincs Isten áldása. Ha meg a jó Isten szeme rajtunk van, megadja a nyaláb rózsát. Akármilyen drága is.
A kutyá erősen fogta. Domonkos György, a sziget csöze megzörgette a kaput:
— Hé, István!
— Bogár István kinézett a konyhaajtón:
— Kee az György bácsi?
Rászólt a csaholó kutyára:
— Takaroc!... Bogár essen a bundádba, de odáig vagy. Aztán az ajtóhoz ment:
— Gyűjőn be!
— Domonkos György csak a kapu előtt maradt:
— Nem érek rá.
Aztán megmagyarázta:
— Csak azért zörögtem, mondok, bedobom ezt a köteg rózsát.
— A kezében levő rózsáéra mutatott:
— Most vettem el a tolvajoktu. Használatok el, ha már így van.
Mutatóujját a sapkája széléhez értette, aztán elsiétt a sziget felé.
Bogár István ránézett az asszonnyra:
— Nő, nem megmondtam? Ha a jó Isten szeme rajtunk van,

megadja a rózsát, akármilyen drága is.
Az asszony mosolygott:
— Ezt a rózsát csakugyan az Isten küldte.
Fogta a rózsát és boldog örömmel vitte a konyhaajtó felé, hogy összevágja.
Az ember már a kisbaltát is előhozta, már az első ágat is rátette a tuskóra; már éppen rá akart vágni, mikor a kapuajtó nagy robajjal kicsapódott és Balog Juli néni az udvarra toppant:
— Aggy Istén! — mondta bizonyos szünet után, miközben tájékozódott, hogy az udvarban mi történik. Aztán megszólalt:
— Aprítja kee? Aprítja?
Bogár István rávágott a rózsára:
— Micsinyajak?... Az a rendeltetés.
Balog Juli néni hirtelen csipőre öklözte a kezét:
— Má annak a rózsának nem az a rendeltetése, hogy kee vadalja össze! — tört ki belőle a szó.
Bogár István feltolta homlokára a bárányborsapokát:
— Mér? — kérdezte sötétre árnyalt arccal.
— Csak azért, — gunyvakodott Juli néni — mer az a rózsze az enyim!
— Bogár István elnevette magát:
— Ne mongya!
— Azt a rózsát az én leányom kötözte csomóba a szigeten! — erőltette Juli néni.
— Ezt nem is tudtam!
— Azért a rózséjér az én leányom keszkenőjét záloguta el a csöze.
— A' má baj!
Juli néni nekipirosodott.
— Láttam, mikó a csöze beadta!
Bogár István szemhéjja meg-rándult:

— Hát biz azt beadta!
Juli néni kieresztette a fullánk-ját:
— Nem tuttam, hogy Bogár István orgazdasággal is foglalkozik!
Erre már Bogár István is meg-tüzesedett:
— Én meg aszondom, — vil-lant az asszonnyra, — öleg vót a szöbul.
Egy lépéssel közelebb lépett:
— Csak aszondom, ne piszkit-sa a böcsületemet, mer másként beszélek!
Magasra tartotta a fejét és ke-ményen belenezett az asszony sze-mébe.
Juli néni egy ideig állta az em-ber tekintetét, aztán a vállát fel-huzta:
— Majd aggya kee még alább is!
Aztán megfordult és elsiétt.
Az ember a baltát a tuskóra vágta:
— Még hogy én orgazdasággal foglalkozok!
Az asszony szorongva sóhajto-zott:
— Megatta a jó Isten a rózsét. Ugyancsak rajtunk van a szeme! Aztán hirtelen elkáromkotta magát:
— Az ördögök hozták erre azt a vén Domonkost! Mi az Isten csudájának hozta ide ezt a ró-zsát!
Bogár István mérges volt, de meg unta is a sok szót:
— Azért hozta, mer idehozta! — mondta büszkén. — Kinek mi köze hozzá!
Alig fejezte be mondókáját, a szomszédasszony belépett az ud-varra, a kíváncsiságtól már mesz-szire pirosodott az arca.
— Igaz, hogy Balog Juli néni rózsáját idehozta a csöze?
Bogár Istvánnét előntötte a méreg. Nagyot akart mondani, de a szót elnyelte és csak ennyit

mondott:
— Igaz ám!
— Hm! hm! — csóválta fejét a szomszédasszony. — Ebből baj lesz.
Hirtelen kipakolt:
— Aszongyák, Balog Juli néni nem hagyja annyiba a dógot. — Visszaköveteli a lánya keszkenő-jét. Mivelhogy a rózsze itt van.
A rózsze története terjedt, mint a futótűz.
Ha két asszony találkozott, az-zal kezdtek a beszédet:
— Hallottad, hogy Bogár Ist-ván?
Vagy:
— Hallottad, hogy Balog Juli néni?
A rózsze esete belemarkolt a falu nyugalmába, megrázta, fel-korbácsolta. A dolgos emberek megálltak, vitakoztak, verseng-tek. Az egyik Bogárék pártján vot, a másik Balog Juli néni ér-dekét védelmezte. Vasárnap dél-után a kocsmában mást se lehe-tett hallani, mint: Bogár István, Balog Juli, rózsze, keszkenő, csöze.
Bogár Istvánné már egészen be-lesoványodott a rózszehistoriába. Már el akarta magát emészteni, már a csözt ezerszer elvitette az ördöggel, amiért a rózsét az ud-varába dobta. Már egy hét óta nem aludt miatta. Mindig azon törte a fejét, hogy a rózsével mit csináljon. Eltűzelné ugyanis nem merte, attól félt, hogy keresik rajta. De meg el nem tüzete vol-na egy házért se. Hogy ő azt a vacak rózsét a kemencéjébe dug-ja? Inkább fagyjon meg a csa-lád! Inkább ne egyen soha életi-ben egy befaló főtt falást! De-hogy tűzeli el!
Másnap virradóra rettentő lár-mára ébredt a falu. A Bogár-pártiak összeverekedtek a Balog-pártiakkal s a nagy összecsapás-nak két súlyos és öt könnyű se-besültje volt. A Bogár-pártiak

győztek. De a levert Balog-pár-tiak megfenyegették amazokat, hogy a jövő vasárnap faj lesz nekik, ha a lábukat be merik tenni a kocsmába, mivelhogy az a rózsze, akármit beszélnek is, mégis csak Balog Juli néni tulajdona, ha jogosan került is Bogár István udvarába.
A nagy verekedésre azonban már az előjáróság s közbelepett. Megidéztek a feleket.
Jobbról állt Bogár István, bal-ról meg Balog Juli néni, hátul meg a csöze.
Mikor a bíró előtt elpanaszolta mindenik a bántódását, a bíró rá-parancsolt a csöszre, hogy a kesz-kenőt adja vissza Balog Juli né-ninek, ennek ellenében pedig a rózsze Bogár Istvánné marad.
Bogár István az ítéletre azon-ban felcsattant. Önék bizony nem kell a rózsze. Tegyenek vele, a mit akarnak. Neki nem kell. In-kább elbujdosik.
— Akkor Balog Julié lesz az is! — szólt a bíró.
Balog Juli néni kipirosodott:
— Mit? Hogy az a vacak ró-zsze az enyim lesz? Köll a kutyá-nak. Inkább a Dunának megyek!
A bíró meghökken. "Bírói mi-neműségében már sok fura hely-zetben volt, de ilyen veszettül be-tyárosban még sohasé."
Most mit csináljon a rózsével?
Sokáig gondolkodott, aztán min-denik fel megelégedésére meghoz-ta az ítéletet:
— A rózsét kivisszük a homok-bányába, öszt, hogy nyugodalom legyen, mind a két fél szeméiat-tára elégetjük.
Erre aztán a Bogár-pártiak is kibékültek a Balog-pártiakkal. De Domonkos György bácsit megeskü-dött magában, hogy a rózsélopást ő biz észre nem veszi ezután, még akkor se, ha a tolvaj annyi lesz is, hogy a szeméit verik ki a ró-zsegalyakkal.

Egy felév óta... hogy megkeresse a... rozza, hogy a gombján... löprengései nem ma... azt mondják, hogy... pedig, hogy... néni!

AZ ASSZONY

Irta: Henry Barbusse

A KUNYHÓ, melyben két asszony éledgett, oly alacsony és komor volt, hogy alig világitott be a nappal, máris estévé borult és soha se lehetett a szoba szigeteibe látni, földes és köves volt a szoba, mint egy rossz országot.
Az ablaknyíláson beeső szűkös világosságban nehezen emelkedett föl fekhelyéről a szikár haldokló és így szólt leányához, Mariehoz:
— Hogyha meghaltam, keresd föl bátyádat. Ő atyádnál maradt, kizárólag, melyben kiadó szobák voltak, mintán félénk emberek mód-jára gondosan meggyőződött ró-la, hogy jó helyen jár-e, megint kijött és betért a kocsmaiba ebé-delni. Előbb megállt a küszöbön, mintha a láрма megjátszotta volna, aztán lépésesen a szoba leg-távolabbi sarkába ment és ott meghuzódott.
Tehát se felesége, se szeretője nem volt. — Különös! Számára annak bizosságot jelentette ez, hogy élhet bátyja oldalán, anél-kül, hogy zavarná őt, micsoda boldogság kalandos utazás után a véletlen elé és mégis fájt a szí-ve. Ő is belépett a kocsmaiba és leült vele szemben, de két asztal-al odébb csámosgó emberek közé préselve.
Jean gondterhesnek és szomor-unak látszott, noha anyja halá-láról még nem tudhatott. A gáz-láng meztelen fénye fekete von-alakat és fehér sikkokat vetett csontos arcára.
— Ó, a szép fiu!
Egy pár duhaj fickó, köztük egy sóvár tekintetű, cifraszalla-gu, tulságosan kifejező és köny-nelmű mozdulatu nőszemély állt meg a fiatalember előtt és csu-fondúrosan belekötött. Szegénylő-sen, dadogón hajtotta arát tá-nyérja fölé. Végre elmentek a csu-földök, de körül rakétaszzerűen

szállt föl a nevetés az asszonyok torkából.
— Ó, ujra megtalált bátyját meg-vevették és kinevették. Senki se akart tudni róla. Ha munkából hazatért, a kocsma legzéső sarkába kellett az emberek elől menekülnie!
Könnyek gyűltek Marie szemé-be. Ugy szánta. De most itt van ő. Általa könnyebb lesz az élete. Ő lesz a családja. Lesz otthonuk és ő, Marie fog gondoskodni róla, hogy virág nyíljon elébe az ablak parkányról.
Mielőtt fölállt volna helyéről, hol agyonnyomták a szomszédok, hosszan rátekintett. Ebben a perc-ben a férfi félelmet a fejét és pillantása találkozott az övével.
Marie mosolygott.
Ő eltátozta száját, mintegy meg-kövelve, mikor látta, hogy egy asszony rámosolyog.
Marie elpirult. Nem ismerhette meg. Tehát biztosan azt gondolja, hogy ő... Ösztönszerűen le-sütötte a szemét, de ösztönsze-rűen fölemelte ujra. A fiu még mindig ránézett és oly tágra nyi-tozta a szemét, hogy úgy ragyo-gott sápadt arcában, mint a könny. És olyan szivettepő ámu-lat tükrözött ezen az arcon, hogy Marie egész testében re-megni kezdett. És megint mo-solygott.
Ez a kis jelenet nem kerülte el a kocsmaiban zajongó, áldo-gáló vendégek figyelmét. A Ca-diot és a csinos kis idegen szem-tektek! A munkások meglökdös-ték egymást, figyelték, hogy mi történik és csodálkozva suttog-ták:
— Ez? Hihetetlen! Na de igazán!
Marie meghuzódott, befejezte az evést és nem mert fölneézni, mert érepte a fiu és a többiek szemét.

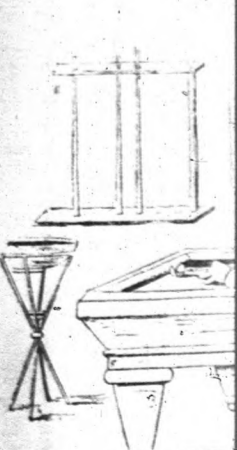
Mikor eljött a kávé ideje, rész-ben kiürült a szoba.
Akkor fölállt és bátyjához kö-zelédett. Mikor az látta, hogy igazán ő volt az, akivel beszélni akart, fölállt, hogy — mint ő gondolta — véget vessen a té-vedésnek, elcserélésnek és nevé-t mondta:
— Jean Cadiot vagyok.
Már kinyitotta száját, hogy mondja:
— "Én meg Marie vagyok", de a fiu őly várakozó és reménykedő arckifejezéssel nézett erre a friss szájra, hogy hallgatott, bár nem egészen értette, mi történt vele.
A férfi végre azt mormogta:
— Menjünk el együtt?
Együtt mentek ki zavarban és ügyetlenül. A munkás-kocsma vendégei egészen esőndesek let-tek, mikor elmentek mellettük.
Alig voltak kint, megérintette a karját és a magába fűzte. A leány hágyta. Mért nem világosi-totta fel őly gyorsan, ahogyan csak lehetett szomorú és kínzó tévedéséről? Csak azt mondta:
— Egészen magányosan éi?
— Természetesen — felelte az. Aztán nagy megerőltetéssel da-dogta:
— Miért kérdezi ezt? Nem szoktam meg, hogy érdeklődjenek irántam. A többiek is különösek találják.
— Nincsenek barátai?
— Hát lehet engem szeretni? Hiszen én értem ezt, csak azért mondom, hogy megmagyarázzam magának...
Nehéz beszélt, mintha kon-ganának benne ezek a dolgok és nem szokta volna meg a beszé-det. Ahelyett, hogy mindent rö-gtön megmagyarázott volna, azt mondta fálikan Marie:
— Maga jónak látszik. Bizto-san vannak nők, akik boldogok tudnának lenni magával.

— Ezt még senki sem mondta nekem — mormogta a fiatal ember.
— De én mondom magának!
— Maga!... Maga!...
Hirtelen a leány válla közé dobta hosszú karjait és magához szorította. Az visszalökte: Mozdulatlanul lógó karokkal állt, mint egy rabszolga.
— Hallgasson ide! — mondta Marie. — Nem szabad engem szeretnie. Boldogtalan lennék, ha szeretne engem. Nem vagyok már szabad, nem igazán nem. Ha mindent tudna! De más asszo-nyok fognak jönni, akik látni fog-ják, hogy maga jobb, mint más férfiak.
— Igazán? — kérdezte — igazán? Hogyan?
Boldogságtól ragyogóan állt előtte:
— Engem szeretni? Hát lehet-séges ez? Mondja, szeretne em-gem, ha szabad lenne?
— Igen, — suttogta a leány. — Isten vele. Igen.
Eltűnt és a férfi állva ma-radt, mereven, sápadtan és mint-egy belülről kivilágítottan. Egész lényre ragyogott egy nő csodála-tos visszfényében.
Földszitette, mint valami leir-hatatlan értékű csodálatos kincs, mint valami talizmán, mely erőt és bátorságot ad neki az étlettel és szerencsével való birkózásra.
A leány visszahugant a foga-dóba, mint egy árnyék, eltemet-kezett szobáskájába, melyből másnap reggel tovább kellett me-nekülnie.
Most nem volt szabad viszon-látnia elhagyott bátyját, kinek igaz testvér helyett szivesebben volt egy igaz nőnek egy kis su-gara. A könnyek végigfolytak az arcán, fájdalmában és boldogságában sirt egyszerre.
(Rényi Edit fordítása.)

— Ezzel a...
— És szavave...
— Nézzék esak...
— Most játsza...

Iktató ur... És szavave... Nézzék esak... Most játsza...

Kapatos un... Dákóját so... Mint most... S egy szeres...

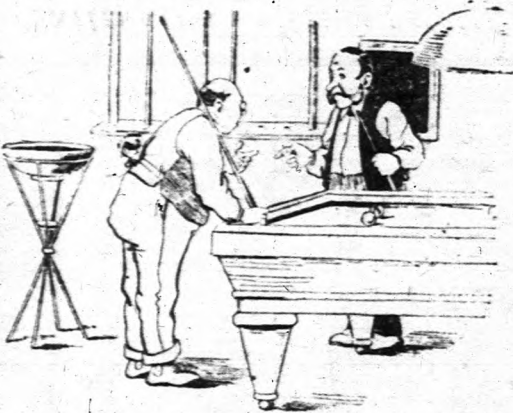
VIDÁM PILLANATOK

AZ ORAKULUM.

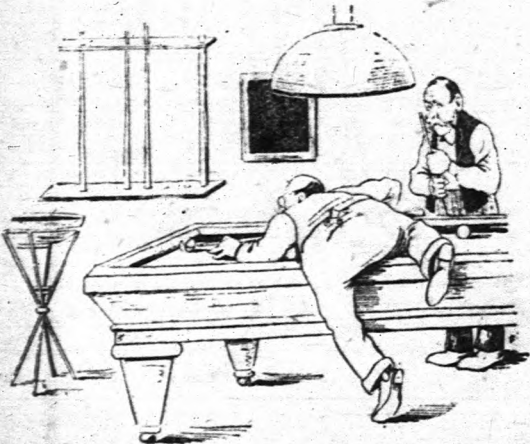

Egy felev óta azon töri Janesi a fejét, hogy megkerje-e a Zsuzsi kezét. Végre elhatározza, hogy a gombjain kiolvassa a feleletet. De toprengései nem multak el, mert az inggombok azt mondják, hogy igen, — a mellénygombok pedig, hogy — nem!

FATALIS BILIARDOZÁS.

I.
Iktató ur Lakatos
És számvevő ur Kapatos —
Nézzék csak e párt itt —
Most játszanak egy pártit.

II.
Kapatos ur, az nagy kozák,
Dákóját sokan átkozzák,
Mint most, mikor hozzá kezdett
S egy szériest megeresztett!

Az ideál

és a

valóság.

Laura kisasszony hirlap utján keres férjet. Hosszu várákozás után kap is egy megfelelő ajánlatot és elfogadja a légyottra való meghívást. Milyennek képzelte Laura kisasszony a jövődöbeljét — és hogyan nézett az a valóságban ki.

SZAPPAN A BAGOLYLYAL.

Tanító: — Ki látott már bagolyt?
Pista: — Én!
Tanító: — Hol láttad?
Pista: — Otthon, a szappanon.

GYERMEKSZAJ.

— Ugy-e papuska, ez a néni dömbölure nevette magát!

A KEDVES NŐ.

Anyós: So' se fáradj, kedves fiam, nem szükséges, hogy a vonathoz kísérj!

Vő: Engedd csak, édes mama, hogy elkísérjek. Nem szeretném, ha lemaradnál a vonatról.

ÖNERZET.

Mégis csak nagyszerű érzés az,
ha az embert urnak nézik. Mióta megittam 2 liter bort, minden ember kitér az utamból.

ndor

Balog-pár- amázo- kat, ap ja) lesz be merik velhog az a nek is, mégis ti tulajdona, Bogár István.

re azonban közbelépett.

István, bal- néni, hátul

elpanaszolta at, a bíró rá- hogy a kesz- log Juli né- en pedig a marad.

téltre azon- i bizony nem nek vele, a em kell. In-

Julié lesz az

pirosodott:

a vacák ró- től a kutyá- nak megyek!

st. "Bírói mi- k fura hely- vesztettül be-

a rózsével?

st. aztán min sére meghoz-

ük a homok- nyugodalom fél szeméiát-

ár-pártiak is ártiakkal. De

csí megeskü- a rőszelopást ezután, még

aj annyi lesz erik ki a ró-

busse

sem mondta

a fiatal em-

m magának!

al...

vállá közé

és magához

ökte:

zó karokkal

lga.

mondta

abad engem

n lennék, ha

vagyok már

a nem. Ha

más asszo- kik látni fog-

b, mint más

hezte — iga-

yogóan állt

? Hát lehet-

szeretne en-

e?

gta a leány.

állva ma-

tan és mint-

ottan. Egész

nő esodála-

valami leir-

alatos kincs,

n, mely epét

ki az étellel

birkózásra.

ant a foga-

yék, eltemet-

a, melyből

kellett me-

bad viszont-

tyját, kinek

szivesebben

egy kis sü-

gfolytak az

és bol-

szerre.

(fordítása.)

Gyermekek műcsarnoka

